

Külföldről keresik hozzátartozóikat

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 18. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947 MÁJUS 1.
5707 IJAR 11.

A munka ünnepe

Irta: SÓS ENDRE

Május elseje — a *Munka Ünnepe*. Régente rendőrkardokkal és csendőrszuronyokkal igyekeztek meggátolni a május elsejei felvonulásokat. Most azonban hivatalos ünnepnek számít, amelyre felkészültek és felloboгоzzák a kopott, megrongált pesti házakat.

Május elseje ugyanolyan pirosbetűs állami ünnep lett, mint mondjuk — március tizenötödike, amely a polgári jogok és a politikai szabadság örök emlékezetül szolgáló emléknapjai közé tartozik. Május elseje — a gazdasági jogok és a gazdasági szabadság ünnepe: azoké a gazdasági vívmányoké, amelyek nélkül semmitsem érnek a politikai eredmények. A nyomor szabadsága: nem szabadság!

Május elsejének történelmi tradíciói visszanyulnak 1531-ig, amikor Lucca városának helyemunkásai május elsején kivonultak a kis olasz város utcáira, hogy tüntessenek a megélhetést biztosító bérminimium bevezetése és az emberi életüket lehetetlenné tevő munkaidő csökkentése mellett.

A luccai munkások 1531-es „utókövetése” gondoltak az 1889-i párisi szocialista kongresszus delegátusai, amikor Lavigne javaslatára nemzetközi munkásünnepé avatták

május elsejét. Az 1889-i szocialista kongresszus felszólította a világ munkásságát, hogy ezen a napon rendezzen évről-évre felvonulásokat, tüntetéseket — a nyolcórás munkanap törvénybeiktatásáért, az emberhez méltó bérért és általában azért, hogy a tőkés a munkást is embernek tekintse.

Ettől az időtől kezdve május elsején sokszor „zugott” a világ. Sortűzek, katonai és rendőri közbelépések, tilalmak jelezték a május elsejék sorozatát. De minden május elsején több és több lett a felvonuló, vagy — ha a tüntetéseket erőszakosan meggátolták — a néma ünneplő.

A magyar munkásság történetében is megtalálhatók a véres május elsejék és a „néma” május elsejék. De ezek a „néma” ünnepek legfeljebb azt eredményezték, hogy — a félfasizmus és fasizmus által betiltott felvonulások helyett — a különböző legális és illegális szervezetekben, vagy a munkásszivekben történtek a demonstrációk.

A magyar dolgozók most már szabadon ünnepelhetik május elsejét. Marx képe akadálytalanul diszitheti a kapukat és kirakatokat. Marx képe látható a legtöbb menet tábláin is. Hiszen Marx állá-

pitotta meg történelmi jelentőségű és történelmi utmutatást adó *Kapital*-jában a munka igazi értelmét és ő fogalmazta meg azt a követelést, hogy olyan törvényeket kell kiharcolni, „amelyek végre világossá teszik, hogy mikor végződik az az idő, amelyet a munkás elad és mikor kezdődik az az idő, amely az övé”.

Marx, amikor megállapította a tőke, ár, bér, haszon törvényszerűségeit és leszögezte, hogy a váltakozói haszon voltaképp a munkás „visszatartott béréből” keletkezik, új alapokra helyezte a társadalomtudományt és gazdaságtudományt. Később pedig — összekapcsolva a szocialista teóriát a munkásmozgalommal — új utakat vágott a modern emberi fejlődésnek.

A nagy szociológusok egész sora — köztük a sem a szocialistákért, sem a zsidókért nem lelkesedő Werner Sombart — rámutatott arra: nem véletlen, hogy éppen Marx volt az, aki oly sokat foglalkozott a munkás emberi életkörülményeinek megalapozásával és a munka korszerű értelmezésének meghatározásával. Ahogy Werner Sombart mondotta: „Szinte természetes, hogy olyasvalaki nyult legelőször a munka problémájának lényegéhez, aki a

munka kérdésével mindig foglalkozó zsidóság köréből került ki.”

A zsidóság, amelyet divatos volt az utolsó évtizedekben egyszerűen kapitalistának bélyegezni, valóban mindig centrális problémát látott a munka kérdésében. A zsidóság tanításai azt hirdetik, hogy nincs semmi, ami olyan megbecsülést érdemelne, mint a munka, hiszen a munka indította meg az emberiség fejlődését. Isten is hatnapos munkával végezte a teremlést és a munkát életcéllul jelölte ki már az első ember számára.

A zsidó gondolatvilágban korán találkozunk azzal a felfogással is, hogy a szellemi munka és a fizikai munka azonos értékű. Sőt, a régi zsidó tradíció még a nagy talmudistákat is arra kötelezte, hogy tanulmányaik mellett testi munkát végezzenek.

A magyar zsidóság dolgozó tömegei — mint a fiatal magyar demokrácia építő munkásai és egy szociálisabb világrend előkészítő munkatársai — boldog örömmel és nagy lelkesedéssel vesznek részt 1947 szabad május elsején a magyar dolgozók millióinak felvonulásaiban és tüntetéseiben. Ugy érzik, hogy a Munka Ünnepe, minden dolgozó ünnepe, az ő ünnepük is!

Ára 1 forint

Szegeden helyezték végső nyugvóhelyre Löw Immánuel exhumált holttestét

1944 júniusának végén a szegedi deportációs vagonból egy kék köpenyes, svájci sapkás, összetört, vak aggastyánt mentettek ki és szállítottak az Aréna-uti gyűjtőtáborba. Személye még akkor is tudta foglalkoztatni a nagy lömegírásban és embervásárlásban érzéketlenné vált fővárosi zsidóságot. A 90. esztendő Löw Immánuel volt, a magyarországi kongresszusi zsidóság hajdani felsőházi képviselője, akinek neve fogalom-má nőtt, pályája már életében szinte legendává színesedett. Ahol a föld kerekéségén tudományának becsülete volt és művelője akadt, ismerték Löw Immánuel, a zsidó növény-, állat- és ásványvilág feltáróját, a keleti nyelvészetnek élő legnagyobb művelőjét. Magyarországon többnyire megelégedtek néhány kuriózum megcsodálásával és fellelítésével: *Mikszóth* Kálmán még szegedi éveiben magasztalólag írta bejegyzéséről: *Degen* Árpád, a budapesti vetőmagvizsgáló állomás igazgatója, egy általa felfedezett növényt *Centaurea Immanuelis* Löwi-nek nevezte el (*Magyar Botanikai Lapok* 1917 117—120); *Móra* Ferenc génuai arkliváriumban Magyarországról egyedül az ő *Flora der Juden*-jával találkozott; a Héber Egyetem ünnepi ülést tart 80. születésnapján;

85. évében a jeruzsálemi rádió köszönti stb. *Theodor Nöldeke*, a múlt század hangadó orientalistája, egy ízben azt írta *Goldziher*-nek, hogy Magyarországon nem engedheti meg magának azt a fényűzést, hogy Löwöt egy vidéki város rabbiszékében hagyja. A nagyság megsejtésére ezek és hasonlók elegendők voltak s az egymást válló országos és városi vezető egyéniségek többnyire tartották őt vissza külföldi katedrákra és rabbiszékekre szóló, kecsesítő meghívások elől, hogy működése tovább öregbítse Szeged és az ország tekintélyét külföldön. Még 1944 január 20-án is hódolt a város nagy fia előtt 90. születésnapja alkalmából, a szegedi sajtó. Mégsem akadt egyetlen ember sem a szegedi nemzsidó társadalomból, aki egy lépést is tett volna, hogy Löwöt hagyják Szegeden a deportáláskor. (Ugyanakkor

Svédországban gondoltak rá és először Neki küldték menlevelet)

A gettó, a téglagyár, az éhezés, a vagon, a tábor hányat-latásaitól megkínzott test rövid pesti tartózkodás után július 19-én a Wesselényi-utcai ideiglenes zsidó kórházban örökre megpihent. Július 21-én helyezték nyugovóra a budai farkasréti zsidó temetőben néhány bátor híve jelenlétében. A szegedi zsidó hitközség kogyelele most megbolygatta ideiglenes nyugvóhelyén, hogy hazavigye az elgondolásai alapján fásított gyönyörű szegedi temetőkerthé, 66 esztendő működése helyére, a hirneves apa, Löw Lipót mellé, elhalt családtagjai közelébe.

Az exhumálás április 23-án ment végbe Budán a család, a Budai Hitközség és Chevra, az Orsz. Rabbiképző Intézet teológiai tanári kara, hallgatói és tanulói küldöttségének jelenlétében. *Sirota* Sándor fő-kántor gyászéneke után dr. *Benoschofsky* Imre főrabbi tömör néhány mondattal utalt a két korszak képviselő-

jére: Löw Lipótra, aki magyarrá akart lenni Szegeden és Löw Immánuelre, akit kiűztek Szegedről. Dr. Frenkel Jenő szegedi főrabbi káddis-imája után autóra emelték a koporsót.

A gyászszertartás Szegeden folytatódott d. u. 5 órakor a Löw Immánuel magatartástervező pompás szertartásteremben. Dr. Frenkel Jenő főrabbi „szobros szabású szöveggel”, könnyes szemmel bucsúzott el Mesterétől a szegedi hitközség minden tagja, intézménye, alkotása és végül a Löw-család nevében. Dr. Kálmán Ödön kőbányai főrabbi az Orsz. Iroda és az Orsz. Rabbiképző Intézet bucsúját tolmácsolta a magyar zsidóság és a rabbikar tekintélye reprezentánsának. E sorok írója az Orsz. Rabbiképző Intézet képviselőjeként méltatta Löw tudományos munkásságát, papi működését és életét. A temetőkerthben Löw Lipót sarkophagja körül végzett körmenetek (hákkafot) után került a koporsó az örökzöldbe ágyazott sírhelyre, hogy ott bizvást várja be a Löw Immánuel nevű alig csorbítható eljövendő évszázadokat.

SCHEIBER SÁNDOR

KI TUD

Brenner József

101/3. Vép. muszról? Utolsó hím Wollsj kórház után 1946 jun 9-ről. Híri kérteti szülei és huga: Brenner Sándor, Budapest, VIII., József-körút 83. III 26.

GROSZ ARNOLD

Orth. Köser pensiói

HAJDUSZOBOSZLÓ

Jókai sor 19. Emma lak, közvetlenül a fürdőnél, a fürdőparknál és Doro-zug 2.

Folyóvizes szobák. — Minden igényt kielégítő ellátás. — Olcsó árak!

Elment a falu

Irtá: Szőlőst Zsigmond

Az atyáflátogatás hagyományos időbeosztása mindenkor az volt, hogy télen a falu jött a városba, nyáron a város ment a faluba. Ebben a tradícióban a családi összejáratkozás meleg és szép érzésének ápolása mellett praktikum is volt. A nyaralás „kedves gondjának” egy jelentékeny részét is elvette. Mert akármilyen készséggel hazudták is, akár minden órában eskü alatt a nyilasok, nemcsak Bütyökgyházán, de Budapesten sem volt minden zsidó milliomos. Sőt minden harmadik sem engedhette meg magának, hogy a luxusfürdők és nyaralóhelyek színes prospektusainak lömegéből válassza ki magának azt, amely nyári üdülésének legpazarabb programját és lehetőségeit kínálta.

Egy kis pihenés, rekreálódás és felfrissülés azonban ráfért, sőt a legtöbb esetben azokra fért rá legjobban, akik a boldog szabadság heteinek szerényebb kereteivel is beérték. És

ezeknek áldott könnyebbég volt a tudat, hogy tárt karokkal várja őket a falu. Vagy, ha nem is a falu, de egy fészkalja ember, akikhez a vérség, vonzalom vagy barátság kapcsolatai fűzték őket. A végtelen tenger zsongító látványával, vagy a havasi turák izgalmaival épp úgy nem szolgálhattak nekik, mint sportpályákkal, strandokkal és a palotaszállók raffinált kényelmével. De adhattak csöndet, jó levegőt, bőséges ellátást és amijük volt, azt a szeretet boldog készségével osztották meg velük.

Es adhatott a falu a városba került zsidók ezreinek még mást is. Gyermekkori emlékeik fölfrissülését, ami nem kevesebb, mint a megfelfrissülés egyik fajtája. Hiszen akármilyen messzire és akármennyire végelegesen vitt is el a sors onnan, ahol születünk, azért mégis a hazatérés érzése árad rá a szívünkre, ha azt a helyet, ahol a bölcsőnk ringott és ahol éledő eszméletünk első benyomásait kaptuk, csak rövid vendégségre is meglátogatjuk.

A végzet úgy akarta, hogy

ez a meleg és áhitatos érzés kiostálódjék a lelkünkben.

A fővárosban fészkel rakott zsidó embernek az a problémája, hogy a vidéki atyafiság melyik tagjának meghívását fogadja el nyári üdülésre: megszünt.

Nem megoldódott, hanem megszűnt.

Nincs, aki fölvesse.

A falu, amelyet e földre érkezésed állomásául jelölnek meg az irtalaid, megvan. Talán megvan, sőt teljes épségben megvan a ház is, amelyben születél. De sem a falu nem tart számon, se a néma házat nem verné föl a kitörő öröm hangossága, ha a küszöbén akár várva, akár váratlanul megjelenél. Egyszerűen, mert nincs többé, aki várjon.

A sokszázu kötelék, amely szüleid, testvéreid, rokonaidon keresztül a vidékhez fűzött, nem is elszakadt, hanem megsemmisült. Nincs már, amibe vagy ebbe kapcsolódjék.

A népes házzal rosszabb történet, mint az, hogy elnéptelenedett. Ahol nem szállták meg közömbös idegenek, ott is romségek emlékével és halottak

árnyaival lett tele. Nem, igazán nincs, amiért odakiyáncokozhatnál. Hiszen nem menekülhetsz olyan távoli helyre, ahol ezek az emlékek és ezek az árnyak álmatlan éjszakáid sötét csendjében föl ne keresnének...

Különös érzéssel olvassuk, hogy a sors kegyéből megmaradt falusi kis imaházak egyike-másika megnyitja kapuit a megújuló hitélet számára. Ezek az ünnepies megnyitók nem történnek minden nehézség és bonyodalom nélkül. Akárhány, szor megesik, hogy közeli és távolabbi szomszéd községek maradék zsidóinak kell oda-sietniük az imádkozó gyülekezet létszámának kiteljesítésére.

Lesz-e megint idő, mikor se az egyik falu templomának nem kell híveket kölcsönkérnie, se a másik falu maroknyi zsidóságának nem kell hosszú kilométereket zárandokolnia, hogy — imádkozni lehessen, csak a Mindentudó tudja. Bizonyos egyelőre csupán az, hogy a nyár-jas idill és az akáclobos kedves, szelid falu képe messze, nagyon messze, összekapcsolhatatlan távolságra esett egymástól a gondolatunkban...

„Meg-megujul a régi vád“

Irta: SZILÁGYI GÉZA

HÓNAPOKKAL EZELŐTT egy fürge riporternő — úgy tudom, zsidó származású — fölkereste Magyarországi bíboros primását. A nyilvános megnyilatkozástól csöppet sem huzódózó, de újságírókkal szemben óvatosan zárkózott egyházfejedelmet rábirta, hogy sajtóbeli közlésre szánt beszélgetést folytasson vele mindenféle akkortájt és még ma is aktuális kérdésről. A különlegesen érdekes beszélgetésről annak idején részletes beszámoló jelent meg a *Képes figyelo* című hetilapban. Az újságíró a beszélgetés végén szövéttette, hogy a katolikus hitoktatás mai alakjában és mostani tankönyveivel alkalmas arra, hogy antiszemitizmusra nevelje az ifjúságot már legzsebbebb elemista korában is. Helyeselhet-e a hitoktatásnak ily célra való felhasználása? Ha jól emlékszem, az egyházfejedelem csodálkozott, szinte megütközött ennek a „kényes“ kérdésnek fölvetésén, de higgadt udvariassággal megígérte, hogy majd utána jár a dolognak. (Nem állítom, hogy szöszereint ezt mondta, de válaszában ez volt az értelme.) Kiváncsi vagyok — nem titkolom —, hogy katolikus részről történt-e valami ebben az irányban. Lehet, hogy történt, lehet, hogy a hitoktatók valamilyen új utasítást kaptak, de erről tudtommal hivatalos vagy akár csak nem hivatalos közlés nem került sem az egyházi, sem a világi sajtóba.

*

A REGGEL CÍMŰ HÉTFŐI LAPBAN *Megyery Sári* (össze nem tévesztendő testvérénjével, *Megyery Ellával*, aki a hitlerségnek és a nyilasságnak legelszántabb, legszélsőségesebb, legalázatosabb szolgálója volt) párisi levélben beszámol a franciaországi antiszemitizmus elleni küzdelemről. Ezt a harcot elsősorban „Az antiszemitizmus okait kutató és az antiszemitizmus ellen védekező társulat“ vállalta és vívja, olyan egyesülés, amelynek irányító vezérkara keresztényekből került ki. *Megyery Sári* szöszereint ezt írja: „Az antiszemitizmus elleni társulat egyik legnagyobb eredménye e pillanatban a

következő nemzedék nevelésének reformja. A pedagógusokkal és orvosokkal együtt azon dolgoznak, hogy a gyermekek lelkét megőrizték és immunissá tegyék az antiszemitizmus fertőzésével szemben. Tervük a katekizmus és a vallási könyvek szövegének félreérthetetlen fogalmazása, melyben az, hogy a zsidók feszítették meg Krisztust, nem éri nyers ütőként a gyermek lelkét. Egy hatéves elme nem érti meg, hogy Krisztus is zsidó volt, nem gondolkodik, csak megmarad benne egy rossz emlék. Állítólag innen ered sok minden — a lélekelemzők szerint — és ezt most az egyház is megfontoltság tárgyává teszi.“ Szerény, halk megjegyzésem ez: — az egyház Franciaországban cselekszik így, ahol az antiszemitizmus elleni társulat legutóbbi ülésén katolikus írók, költők, püspökök, diplomáták, nagyrangu katonák, admirálisok voltak jelen.

*

A KATEKIZMUS ÉS AZ EGYEB VALLÁSI KÖNYVEK szövegéből, amellyel már hatéves gyermekek is találkoznak a hittanórán, „ered állítólag sok minden“, mint a Párisban élő keresztény magyar írók megfogalmazza. Bizony, sok minden ered ebből, nemcsak állítólag, hanem kétségtelenül, de mégsem minden, mert hiszen az antiszemitizmus nemcsak vallási kérdés, hanem a többi közt politikai, gazdasági, társadalmi probléma is. A kérdésnek sokgyökerűsége és sokrétűsége azonban korántsem jelenti azt, hogy a vallási tényezőt nem kellene nagyon is tekintetbe venni. Ahogy a demokratikus nevelést már a kisgyereknél kell megkezdeni, azonképpen az antiszemitizmus elleni neveléshez is — amely mellőzhetetlen része az antifasisztikus demokratikus nevelésnek — szintén már az elemi iskolában, sőt az óv-

dában kell hozzáfogni. Ha az antiszemita agitációnak türelmetlenségre való nevelése már olyan viszonylag alacsony szellemi szinten indul meg, mint ahogy például Magyarországon is, akkor az ellenagitációnak is már ugyanott kell utat nyitnia. Antiszemita nevelésben évenként át részesült felnőtt már jóval nehezebb, bár nem lehetetlen, ebből kinevelni és átnevelni. Céltól inkább vezet: eleve megakadályozni, hogy a kisgyereket antiszemita felnőttség neveljék, ennek pedig egyik, ha nem is egyetlen módja a vallás-oktatásnak az antiszemitizmustól való megtisztítása. Jól tudom, ez ugynevezett „kényes“ kérdés, és sok óvatosságot fél az ilyesminnek érintésétől is. Ámde a túlságos óvatosság nem mindig éri. Azok a kényes kérdések, amelyekhez nem mernek és nem akarnak hozzányulni, a zsidóságtól igen távolálló *Sorel* szindikalista író találó megállapítása szerint nem egyszer „a társadalmat és a közéletet veszedelmesen megrohasztó, gennyes kérdésekké fajulhatnak.“ Azt mondják, zsidóknak „nem illik“ beleszólniok más felekezetek hitoktatásába. A zsidók általában nem is esnek az ilyen „illetlenség“ bűnbe. Csak hogy zsidó embert sem lehet visszatarítani ettől a beleszólástól akkor, amikor a más felekezetű hitoktatás a zsidóságnak a bőrre megy és amikor — a francia antiszemitizmus elleni keresztény egyesület jól megfontolt véleménye szerint is — ez az oktatás végsőképpen antiszemitákat tenyészít ki.

*

AZ EGYHÁZAK HITOKTATÁSA keretében tudva levően arra tanítják már a hatéves gyermeket is, hogy „a zsidók“ feszítették meg Krisztust. „A zsidók“ kifejezésen, ezen a nem szabatos és túlzón általánosító kifeje-

zésen a különbségtevésben még igazán nem jártas hat-hét éves gyermeki elme csak azt értheti, hogy „minden zsidó“, holott még az evangéliumok előadása szerint is — a keresztény biblia kritika eredményeit szándékosan mellőzöm — a Jézus korabeli palesztinai zsidóság nem egyetemességének, hanem csupán egy kis rétegének lehetett köze a keresztrefeszítéshez, amelyet nem zsidók, hanem megszálló rómaiak hajtottak végre. De tegyük föl egy pillanatra, hogy ez a föltevés hadilábon áll még az evangéliumok előadásával is, hogy „a zsidók“ valamennyien, kivétel nélkül, még a csecsemők is, Krisztus korában egyetemes bűnbe estek volna a zsidó Jézussal szemben. Miért terhelné a felelősség kétezer évvel ezelőtti történelemért a mai zsidóságot is, valamennyi zsidót, kivétel nélkül, bárhol és bárhol éljen is. Egyeseknek vagy akár bizonyos csoportoknak két évezreddel ezelőtti való magatartásáért, amely voltaképpen nincsen is egészen tisztázva, miért és hogyan felelhetnének még ma is oly emberek, akiknek abban a magatartásban semmiféle részük nem lehetett, mert hiszen csak kétezer évvel később jöttek a világra? Katolikus egyházi felfogás szerint, amelynek magyarországi főpapok is a vallói, egyének vagy csoportok miatt nem lehet egész népeket kollektív felelősségre vonni. Az egyéni felelősségen kívül bűnös egyénekből álló csoportok felelőssége sem vitatható el; ámde a büntetlen ártatlanságot is illető alá vonó kollektív egyetemes felelősség — katolikus főpapok tekintélyt követelő megnyilatkozása szerint — sem az isteni, sem az emberi törvények helyesen értelmezett szempontjaival nem egyeztethető össze. Szerintem, aki nézeteimnek nem elismerését várom, de meghallgatását kérem, minden más kollektív felelősségnél is képtelenebb az a felelősség, amelyre a mai zsidóságot vonják kétezer évvel ezelőtti ősei egy csekély részének egyes német protestáns teológusoktól is kétségbevonott magatartásáért. Ezt a felelősséget pedig a ködbe süllyedt múltból nemcsak a jelenre, hanem a legtávolabbi jövőre is kiterjesztik, még a meg sem született zsidó nemzedékekre is, mint egy református püspök 1944-ben szem-

HAJÓS RÁDIÓ

VILLAMOSSÁGI és
MŰSZAKI VÁLLALAT
V., SALLAI IMRE-
UTCA II. TEL.: 126-893
EXPORT-IMPORT.

rebbenés nélkül harsogta, az „öröktől fogva és örökre elátkozott népre.” Kereken ki mondom: ez nemcsak ember-telenség, hanem istentelenség is, vallási szempontból vallás-talanság, erkölcsből erkölcs-telenség, jogból jogtalanság, a lelki szörnyűségek legszörnyűbbike.

(Befejező rész következik.)

A győri emlékmű-bizottság felhívása

A győri izr. hitközség a deportálásban és munkaszolgálatban mártírhaltat halt hittestvéreink emlékére az évforduló napján, Szíván hó 26-án, ezidén június hó 15-én leplezi le a győri temetőben az emlékművet. Egyidejűleg emlékkönyvben örökíti meg azok neveit, akik a deportálás által, illetve munkaszolgálatlalt életüket veszítették.

A győri izr. hitközség, „Emlékmű bizottsága” ezúton kéri az érdekelteket, hogy Győr és vidékéről deportált vagy munkaszolgálatra elhurcolt és mártírhaltat halt hozzátartozói és ismerőseinek nevét és születési adatait (édesanyja nevét is), valamint a célra szánt adományát Rudas Dezső, Győr, Győri Első Tak. Pénztár címre mielőbb eljuttatni szíveskedjék.

Győr, 1947 április hó (5707.) évi niszán hó.

Hittestvéri üdvözléssel:

Emlékmű-bizottság.

A KECSKEMÉTI aut. orth. izr. hitközség

pályázatot hirdet Sóchet ubódek és előlmádkozó állásra.

Pályáznj csakis orth. kebolek-kal rendelkező egyéneknek lehet.

Pályázatok a Kecskeméti aut. orth. izr. hitközség címére küldendők. Dobó István-u. 1. szám. Fizetés meggyezés szerint. Utiköltség csakis a meg-hívottnak térítetik meg. Pá-lyázati határidő 1947 május 20.

A DEBRECENI Statusquo izr. anyahitközség pályázatot hirdet

főkántori

állásra. Pályázhatnak zeneileg képzett, templomi kórus vezetőre alkalmas, már más hit-községben is működött kánto-rok. Előnyben részesülnek, kik a hitközségi jegyzői teendők ellátásában gyakorlatlalt bir-nak, vagy akik rituális vágásra jogító köbollóval rendelkeznek. Fizetés meggyezés szerint. Pályázati kérelmek az eddigi működés feltüntetésével 1947. évi május hó 31-ig a hitköz-séghez (Debrecen, Bajcsy-Zs.-u. 26. sz.) küldendők be. Utiköl-tég megtérítésben csak a meg-hívottak részesülhetnek.

Az antiszemitizmus lélektana

(Interju Kulcsár Istvánnal)

A Szocialista-Cionisták Párt-ja helyesnek vélte, elsősorban nem is annyira a zsidók, mint inkább a demokrácia érdeké-ben, hogy új előadásból álló sorozatban foglalkozzanak a legkiválóbb előadók az antisze-mitizmus kérdéseivel. Zsufolt teremben zajlott le a sorozat eddigi két előadása. Komoly élményt jelentett Sós Endre történelmi visszapiantása, melyről az Uj Élet már részle-tesen beszámolt, s amely elő-adás éppen úgy nem tartozott a szokványos előadások közé, mint ahogy nem az Kulcsár István főorvos sem, aki az antiszemitizmus lélektanáról be-szél s valósággal lebilincselte hallgatóit. Kulcsár dr. orvosi működését nem kell felfedezni, annál inkább zsidó működését, mely egyre szélesebb méretek-ben bontakozik ki. Már multi-koriban, a hitközség rendezte Szabadegyetemen felülnést kel-tett Freud-ról szóló előadása a maga egyénien új szempontjai-val, s épp ezért interju formá-jában próbáljuk mostani remek előadását olvasóinkhoz közelebb vinni.

— Mi tulajdonképpen az antiszemitizmus? — tesszük föl az első kérdést.

— Az antiszemitizmus — és nem antiszemitizmus — feleli Kulcsár dr. — a zsidó nép, a zsidó eszme iránt érzett gyűlölet. Megnyilatkozási for-mája minden korban más és más, a szerint, mikor ki kép-viseli a zsidóságot lényegét és fennmaradását.

— Lehetséges lenne, hogy a gyűlölet, mint olyan, ily gigan-tikus méretű tömegmozgalma-kat szüljön, mint aminő az antiszemitizmus?

— A gyűlölet mint indulat ősi, szinte biológiai készség. Nyilvánvaló azonban, hogy az antiszemitizmus e gyűlölet-nek már nagyon összetett és egészen speciális megnyilat-kozása. Előidéző okai közül egyesek a felületi lélektan csoportjába tartoznak, mint pl. a zsidók érvényesülési képességével szemben támadt irigység, a zsidó elkülönültség és kiválasztottság-hit szülte harag. Mindezek, amint láttuk, képesek a legnagyobb méretű tömegmozgalmak kiváltására is.

— Más okok, akár zsidó, akár nemzsidó részről, nem játszanak közre?

— Főttlenül. Bizonyos

galuti zsidó tulajdonságok, a zsidó lélek kényszerű elnyo-morodásainak következmé-nyeiként nem egyszer joggal is kiváltanak ellenszenveket. De a keresztény vallásos ne-velés is előkészít erre, midőn a zsidóban Jézus megfeszítő-jét látatja.

— Az új, lélektani kutatások megelégszenek ezekkel az okokkal?

— A legújabb kutatások nyomán a lélektan tudja, hogy az antiszemitizmus jelleg-zetes megnyilatkozásai mélyebb eredetűek és visszanyulnak az őstönéletbe. Ilyen már a zsidónak az az ábrázolása is, amely az ördögre emléke-zet. A görbe orr, szőrös, kar-mos kéz, mohóság, gonoszság, fokozott érzékiség mind ál-lati eredetre utalnak és a minden ember lelkében élő tudattalan, elfojtott őstönök tükrözései. Az antisemita azo-kat a tulajdonságokat vetíti ki a zsidóra, amelyek ellen a maga lelkében küzd.

— Mi áll az antiszemitizmus tengelyében? — kérdezzük tovább.

— Kétségkívül a vérvád, amely éppen olyan centrális kérdése e lelki betegségnek, mint, mondjuk az Ödipus-komplexus az egyéni neuró-zisoknál. Az a tény, hogy a vérvád a hellenista Alexandria korától napjankig mindig hi-telre talált, arra mutat, hogy egy általános, minden ember-ben élő és nyilván nagyon nehezen kiirtható őstön ké-pezi az alapját.

— És megfajították már ez őstön eredetét?

— Igen. Eredete a totem-áldozáshoz visz, amely min-den primitív társadalom leg-kezdetibb kultusza. Azonban erről most ne beszéljünk. Sokkal inkább arról, hogy a totemáldozás problémára Freud elmélete vetett fényt. Szerinte minden áldozás ere-dete a primitív emberben élő bűntudat, amellyel szabadulni igyekszik ősi bűnétől. Attól, hogy föltázdta, megölte és föl-falta az ősatyát, az őshorda korlátlan urát.

— De hiszen ez kannibáliz-mus.

— Valóban, s a kultura folyamán az ember menekülni próbál e kannibál-őstönöktől, különböző népek különböző

módon. A zsidóság ezt az ősz-tönt az elfojtás lelki mecha-nizmusával igyekszik elnémi-tani s eközben részben kény-szères lelki jelleget, részben tulzott szellemiséget fejleszt ki. A Talmud és a Sulchan Aruchnak a hus vértelenítésére vonatkozó előírásai valóban kényszeres jellegűek. A kereszténység ezzel szemben szim-bolikus formában visszatért az ősi áldozáshoz és éppen az-által lett nagysikerű, térítő vallássá, mert az ember ősi őstönreire appellált.

— Ez tehát az egyik ellentét kereszténység és zsidóság kö-zött.

— Minden bizonnyal. Az a két, mcrőben ellentétes mód-szer, amellyel a zsidó ember és a keresztény ember szaba-dulni igyekszik kannibál-ősz-töneitől, képezi az ősi, szellemi ellentétet zsidóság és kereszténység között. És nyilván a kereszténység ősi, a tudatta-lanban szunnyadó emlékképeit éppen arra a népre vetíti ki, amelytől az őstönök elfojtása kiindult.

— És mit szól mindehhez a szociológus? Nem ellentétes mindez a történelmi materializ-mussal?

— Nem vitás, hogy noha az antisemita népmozgalmat szociális erők indítják meg, dinamizmusukat csakis a mélylélektan segítségével lehet megérteni. Néha még azzal sem. Stefan Zweig írta meg, hogy Freud élete utolsó hó-napjaiban maga sem tudott magyarázatot találni a zsidó-gyűlölet akkori tömegőrületére.

Szemben azokkal, akik ma-napság egy-két közhellyel, tet-szetős szociológiai érvekkel vé-lilik elintézhetni az antiszemitizmus egész komplexumát. Kulcsár dr. válaszaiban azonban rámutatnak az egyetlen ultra, egyetlen lehető-ségre: nevelni és nevelni. Ő megteszi a magáét. Most raj-tunk és — a magyar demokrá-cián a sor. Így talán egyszer megszeli, kipusztul az anti-semitizmus fertője is. De addig még, sajnos, nagyon-nagyon hosszú az út...

DÉNES BÉLA

Vitaminhiányos?
a táplálkozása?

Egyék

Vitapric

10% árleszállítással
mindenütt kapható!

Ezek nem emberek!

Irta: GYÖRGY ENDRE

A SZABADULÓ ASSZONYOK lüktetően eleven és nyugtalanítóan izgalmas története az első olyan írás, amely a deportálást-szenvedést asszonyok keserves életét, megaláztatását, elszorvasztását és végül a gyötrelmeknek gázkamrával való betöltését tárja elénk. Igen, mi „hadviselt” zsidók mindnyájan éltünk a gyanuperrel, hogy náciaközben az asszony-sorsok se kedvezőbbek a miénk-nél; de titokban (valljuk be: minden alap nélkül) abban reménykedtünk, hogy a lovagias férfisereg, akár a magyar nyilasközség, akár pedig a nemzet-svasztika táborában összeesapja a bokáját az anyák és leányok, a szépek és csúnyák, az őszhajjak és feketék, a barnák és szőkék előtt, s valami olyasmit mormog a bajsa alatt: Pardon, Madame... tévedés az egész, az már mégis csak sok volna, hogy az imádott nő nemet, amely előtt fejlehajlik és térdreborulva hódol a világot kormányzó himnem, kardéle, hányjuk... „Óh, bocsánat, az egész nem egyéb kínos félreértésnél, nyilvánvaló misztifikáció... Ön asszonyom... hölgyem... kisasszonyom... szabad... Lehet, hogy csak kényelmetlenségéből gondolkodunk így. Jól esett az önmításnak ez a módja, mert ha nap mint nap és az óra minden percében végig gondoljuk a mi asszonyainkra váró kálvária valamennyi stációját, tízmillió szor örülünk bele.

Eppen most volt három esztendeje annak, hogy a németek kérellen „megérkezés” után ötven újságíró is igen erősen felszólítottak, hogy foglalja el a behívójegy aláírói szerint egyedül méltó helyét a Rökk-Szilárd-utcai kisegítő toloncban (a főtolonc már olyan bajban volt a tulzsfeltség miatt, hogy ki kellett segíteni), majd ezt követően Csepelen és Hortly-ligeten. (Azért itt, mert hátba agyonvágja a bomba.) Magam is a különleges megfigyelésben részesült felszár között voltam. Én ekkor már az egyetemi tanárságot is megérdemeltem az elemista, a kezdő üldözöttek között, akik csak most lendültek neki ennek a mérgezett tövisekkel tűzdelt pályának, — de még engem is meglepett a nők szorongatott helyzete. Őszintén mondom, sokkal könnyebben viseltem volna el a magam amugy sem túlrózsás sprsát a mellékönyvvel együtt, ha nem ütközöm folytonosan azokba a visszaélésekbe, amelyeket anyákkal és hajadonokkal elkövettek. Nemcsak lelki, hanem valóságos fizikai fájdalom hasogatott belém ekkor, a kisírt szemek, a gyűrött ábrázatok és a dacosan összezárt,

vagy túlságosan is beszédese ajkuk, mind erről tanuskodtak. Vergődtek ezek a hevesen dobogó szívű, pihegő kis madarak az otromba vaskalitikában; bestük odaverődött a durva rácsokhoz, amelyeknek őrei argus szemekkel figyelték, hogy mikor zuhannak alá szárnyuk-szegetten, véres tollazattal, mert ilyenkor ők, a mohó és felgerjedt férfiak, akik nem ismerték a szánalmat és szegyenkeztést, lecsaphattak a könnyű prédúra.

NŐ IRTA ezt a könyvet, amelynek némely egész magasan köröző lapját nem is irhatta más, csak nő. Csak asszony ismeri így asszonytársait, az asszonyok gyengeségét és erősségét, vesztélyekben megedzött lelkületét és gyatra hiúságát. Az előbb még nyomorúságos foglyok pillanatok mulva már szolgálatkészséggel serénységgel színelnek az amerikaiak segítségére, hogy tolmácsként vagy ételoszlóként szerepeljenek az őket sanyargató német nők és férfiak körül azokban a barakkokban, ahol végetérni nem akaró hónapokon át raboskodtak. Forró csokoládét mérnek az imént felszabadult franciáknak, amikor még maguk is éhköppön vannak és tikkadt nyelvelőjükön alig eszszott. Le néhány jobb falat a náci-házak dusan megrakott élelmiszeréből. Kapkodva bocsátolnak befőttest és bust, mézét és kolbászt; de hirtelen abbahagyják, mert kilőr belőlük a nő és a fakatozásnál sokkal jobban érdekli őket a szagos szappan, amelyet diadallal fedeznek fel. Kopaszranyirt, elcsufított fejüke) a melegviz hő sugara alá tartják, froltir-törülközőkkel (ezekre is a gazdáltnul maradt villákban bukkantak!) dörzsölik életre petyhüdt testüket és mozdulathat vérüket, hogy utána mindjárt öltözködni kezdjenek, cifra kancatokat, náci szájhák elhagyott javait, öltöbessenek magukra. Némelyikük bármat-négvet is egyszerre...

FAJDALOM, kevés nő maradt meg, alig néhányan kerültek vissza erről az elő-másvilágról. Az anyákat és leendő anyákat talán még nagyobb szenvedéllyel, erővel és

igyekezettel pusztították, mint az Ádámokat, hogy így teljes bizonyossággal kihaljjon a „faj”, ne maradjon termőtalaja a mi jövőendő népünknek. Rudnóy Teréz 800 asszonya a szerencsések közül való. De kellett, hogy legalább eme kevesek hírmondónak visszatérjenek és tanúi, örök emlékeztetői legyenek a billeri gyalázatnak, egyben elmondják, mi volt ott, túl-nan...

Milyen másképpen bántak a felszabadítottak a németekkel, mint ők velünk. Egy amerikai főhadnagy járta a betértelt náci- és a német hadifoglyok táborait.

— Nos, mit tapasztalt? — tudakolta tőle a kapitány.

Csaknem hihetetlen, de a németek mentalitására annyira jellemző a megállapítása.

— Az emberek a legnagyobb mértékben meg vannak felemelítve.

— Hogyan? Bántott a őket valaki? (Ők kesztyűs kézzel simogatták a deportáltakat.) — A ciklirő.)

— Nem. Dehogy is. Félnék az élettől, mert bőséges és izes, hogy meg van mérgezve. (Az SS csakugyan belefőzött az enyvalóba olyan mérgező-labda-csokot és pilulákat, amelyekből ezek és ezek fordultak fel. Akkor nem voltak ilyen finnyásak. — E cikk szerzőjének megáallapítása.) S, mert nem vertük meg őket, reszkelnek. Bűnös fantáziájuk még rosszabbat is fel bír télelezni, mint az ő gázkamráik.

Lulu, a könyv főszereplője, a deportált magyar zsidó nő, aki tolmácsul szegődött a kapitány mellé, utasítást kapott, hogy megkérdezze az egyik németől:

— Történt bántódása?

— Nem!

— Mit kapott enni?

— Egy liter vegyes főzeléket és huszonöt deka kenyert!

A német arcán kis sebet fedezett fel a kapitány. Mivel „poros munkát végez és könnyen megfertőzheti magát”, kezelés végett a kórházba kísértette.

Itt azután drámai párbeszéd következik a kapitány és a deportálás rémségeiből alig ocsudott fordító, illetve szó-közvetítő között a németekről. Ebben két világ nyílik meg: a felszabaduló és az elnyomó,

ennek a két világnak homlok-egyenest ellenkező telfogását emberségről, emberi magatartásról, a kiszolgáltatottakkal való bánásmódról, megbocsátásról. E között hõmpölyög a szenvedések óccája, az a vérfolyam, amely a barbárok korbácsütései nyomán fakadt. Visszafojtott lélekzettel olvastam ezeket a fejezeteket.

— Kérem. — fordult a kapitány Luluhoz, — beszéljnie kell a foglyokhoz. Amit megfogalmaznak és elmondok Önnek, azok a szavak az Egyesült Nemzetek magatartását képviselik.

— Mit mondjak? — kérdezte Lulu.

— Mondja meg, hogy itt nincs más, mint barakk, amiben ők laknak és kórház, amiben a betegek gyógyulnak. Itt nincs gázkamra, sem krematórium. Mondja meg nekik, hogy az Egyesült Nemzetek katonái nem a megkínzásukon törnek az eszükre, hanem a rend és nyugalom helyreállításán. A bűnösök felett igazságos bíró mond ítélletet. Azoknak, akik bűnt nem követtek el, egyedüli kötelessége az lesz, hogy minden erejükkel építsenek. Építsék az új világot, amely az emberek szabadságát, egyenlőségét, emberi méltóságát biztosítja. Ért engem, Madame?

— Oh kapitány. — tört ki Luluból az izgalom és megragadta a kapitány karját. — hogy bántak maguk ezekkel az emberekkel? Tudják maguk tulajdonképpen, hogy mi tettek ezek velünk? Maga megkérdezi, hogy evett-e és ha nem elegendő, akkor munkaközben engedélyt ad ról Ezek az emberek egy liter, egy egész liter főzeléket kapnak egyenlő étkezésre, hozzá negyedkiló kenyert! És most, kapitány, most álljak oda és nyugtassam meg őket, hogy ne féljenek derék vitézek, nincs is gázkamrácska, sem tüzecke, sem miféle, nyugodtan aludjatok és nyugodtan egyedek, mossátok tisztára magatokat és szélnék érezniük benneteket!

Lever kapitány lefejtette karjairól a nő erős ujjait. — Csendesedjen kérem. Maga azt kérdezte tőlem, hogyan bántunk mi ezekkel az emberekkel? Eire máris megfellelek. Hát, emberségesen.

— Emberségesen! De maga

Régi képeiről

szép nagyítást készít

Optifot

Teréz-körút 48.

Női- és férfiszövet-különlegességek szaküzlete

RÓZSA LÁSZLÓ

BUDAPEST,

IV., PETŐFI SÁNDOR-UTCA 16

TELEFONSZÁM: 184-102

nem tudja, mi a német! Maga nem tudja, mit követtek el, ha így tud beszélni velük!

MÉGE GYSZER tör ki így Lulu, s ad hangot bátran, szabadságon és őszintén az érzelmeinek, — ami mindazok után, ami vele történt, egyáltalán nem csodálható. — amikor az egyik barakkban összegyűjtik a fogságba esett magas rangú német tisztakat, tábornokokat („akiknek élesre vassalt fekete nadrágján pompázott a széles, vörös csík”) és becses horgylétük iránt érdeklődnek. Van-e, rendes fekhelyük, tisztálkodási lehetőségük, külön kívánnak-e maguknak főzni, stb. Lulu tolmácsolta németül a kapitány szavait és amikor már mindent megtudakolt, parancs és engedély nélkül kis magánbeszédet intézett Hitler generálisaihoz. Ugy fordult, hogy mindegyikük kényelmesen láthassa a hátán az *odapingált sárga keresztet*.

— Mi volt ez? kérdezte megdöbbenve Cpt. Sever.

— Tudom, hogy szabálytalanul cselekedtem, — volt a felelet. Ha akar, büntessen meg érte, de meg kellett tennem. Azt mondtam, hogy én is voltam fogoly, az ő foglyuk. De ők a foglyokat gázkamrába vitték és utána a tűzbe dobták. Aki megmaradt, annak fekhelye a puszta föld volt és az erejét a gyárakban adta le nekik. Megmondtam, hogy *ennek vége, örökre vége. Galád, ság többé nem uralkodhatik a földön!*

Ezt kicsit helyettem is mondta Lulu, mert én sem tudtam volna türtőztetni magam.

A kaptány nem büntette meg. Talán ez bátorította a lelkiileg teljesen feldúlt tolmácsot arra, hogy rövid, de formás szónoklatának kiegészítéséért megjegyezze:

— Önök *felháborítóan jók!*

— Talán csak egyszerűen *emberségesek!*

— Emberségesek csak emberekkel lehetnek. Ezek *vad-állatok!*

Ebben egyetértünk. De ezt nem a kapitány mondta, hanem én.

KERESEM FELESEGEMET

Török Endréné

szül. Blau Jolánt, sógornőmet

Grünzweig Béláné

szül. Blau Margitot, leányát

Grünzweig Ilonát,

kiket a Csáky-u. 14-ből 1944 november 14-én elhurcoltak. Utolsó nyoma Hegyeshalom. További sorsukról bármilyen felvilágosítást nagyon kér **Török Endre, V., Csáky-u. 14. fszt.**

Ismét temettünk...

Ágfalva, Sopron, Füzesabony mártirjai végső nyughelyükön

„Ács Tibor, Alstädter Pál, Braun Imre...” hangzottak egymásután a nevek a felolvasó ajkán odakint a rákoskeresztúri zsidó temetőben vasárnap délelőtt, a nagy temetés előtt. Ami eddig csak télova kétség volt a hozzátartozók előtt, most komor valósággá vált. Most tudták meg véglegesen, hogy fiuk, apjuk, testvériük, férjük valóban nincs többé és ott fekszik valamelyik fakoporsóban a között a nyolcszáz és egy-néhány mártír között, akiket a bajtársi kegyelet hozott haza Ágfalváról, Sopronból, Füzesabonyból. Minden egyes ujalb név egy-egy tiltos reménység megszűnését jelentette, ami eddig ott élt a lelkek legmélyén. Kegyetlenül szomorú jelenetek sorozata volt. Erős férfiak zokogtak egy-egy szerettől név hallatára, mint kicsiny gyermekek és gyöngye nők álltak könny nélkül a fájdalom megkövült vonásaival arcukon.

A nevek felolvasása után megkezdődött a temetés. A rákoskeresztúri izraelita temetőhöz érkező küldötségeket s a sokezer nyi gyászoló közönséget a sajnos tulontul ismert látvány fogadta. A kátfalkon nyugvó, jelképes, koszorúkkal borított koporsó, a honvéd és rendőr-diszszázad. A kordonon belül ott voltak a kormány, a honvédség, a rendőrség, a demokratikus pártok, a Partizánok és Partizánbarátok Bajtársi Szövetsége és a zsidó intézmények képviselői.

A szertartás **Löwy Károly** főkantor és a kórus gyászenekével kezdődött, majd **Dr. Schwartz Benjámín** rabbi mondotta el bucsuztatóját a Pesti Izr. Hitközség és a Pesti Chevra Kadisa nevében is:

— A Bibliának van egy törvénye, mely így szól: — monddta —: „Ha hullát találnak a mezőn és nem tudják, ki a gyilkos, akkor a legközelebbi község vezetői mutassanak be áldozatokat és esküvel vallják: a mi kezünk nem ontotta ezt a vért.” Ki az, aki ezeknél a koporsóknál esküvel vallhatná, hogy nem mi ontottuk ezt a vér. Mert nemcsak az a bűnös, aki gyilkol, de bűntárs az is,

aki közönnyel nézi végig a gyilkolást. Soha jóvá nem tehető ez a nemzedék égbekiáltó bűnét, mely eltűrte azt, hogy minden idők legnagyobb gyilkosságát elkövehették. Mártirjainkat sirjaikba helyezték, és bár a sirt némának mondják az emberek, ezek a sírok beszélni fognak, örök időkre fogják hirdetni a magyar zsidóság döbbenete tragédiáját.

Ezután **Földes Mihály** a MKP nevében a többi között a következőket mondotta:

— A szikrázó áprilisi nap letekint ezekre a mártirokra. Milyen igazságtalanság az, hogy ugyanez a nap néz le gyilkosaiakra is. Meg kell bosszulni az ő halálukat, mert addig nem lehet szabad élet ezen a földön, amíg a fasiszta gyilkosok, a demokrácia örök ellenségei szabadon járnak közöttünk.

Benjámín Olivér rendővezérőrnagy a Szociáldemokrata Párt nevében többek között a következőket mondotta:

— Egy ígéretet és egy fogadalmat kell tennünk. Ígérjük, hogy mártirbajtársainkat soha el nem feledjük és fogadjuk, hogy minden erőnkkel azon leszünk, hogy a gyilkos idők soha többé vissza ne jöhessenek.

Dr. Szenner Imre a Kisgazdapárt, **Varga József** őrnagy a honvédség részvételt tolmácsolták. **Dr. Bozák Iván** rendővezérőrnagy a demokratikus rendőrség nevében beszélt — mondván hogy a régi rendőrség bünei felett való meaculpázással és az új demokratikus rendőrség azzal a fogadalmával áll itt, hogy az emberi szabadságnak mindig legfőbb őre lesz.

Görgényi Dániel ezredes a Partizánok és Partizánbarátok Szövetsége, **Dr. Berg József** kispesti főrabbi a Magyar Cionista Szövetség nevében bucsuzott a mártiroktól. **Dr. Vámbéri László**, az Antifasiszta Munkaszolgálatosok Szövetsége ügyésze a következőket mondotta:

— Mi, munkaszolgálatos bajtársak, nem tudunk megbocsátani és nem tudunk felejtetni. Szövetségünk a fasiszmus felcsúszott, kíméletlen és könyör-

telen ellensége. Legyen sirotk és a többi hasonló sir örök memento számunkra, hogy soha ne felejtszünk meg arról a legfontosabb célkitűzésünkről, hogy a fasizmust, bárhol és bármilyen alakban is ütné fel hidrafejét, minden eszközzel, még életünk árán is, könyörtelenül elpusztítsuk.

Schück Jakab rabbi megrázó beszéde után megindult a menet, mely társaihoz vitte a jelképes koporsót, abba a sírba, mely nemcsak a mártirok telemeinek, hanem a hozzátartozók utolsó reményeinek is sirja lett.

★

A nagy temetés után került sor hat, Hegyeshalomon betegségben elhunyt munkaszolgálatos végtisztességére. Ezeket emberséges száradparancsnokuk — milyen kevesen voltak ilyenek, éppen ezért megérdemlik, hogy nevét ideirjuk: **Csepreghy László** százados — külön koporsókban temettette el s sirjukat fejféval látta el. Most őket is hazahozták, hogy a rákoskeresztúri zsidó temető hős, parcellájában pihenjék örök álmukat.

A temető szertartástermében felravatalozott hat koporsót megtört szívű hozzátartozók álltak körül, akik **Fábián László** kántor gyászeneké és **Teichmann Jakab** rabbi megható bucsuztatója után csendben kísérték utolsó útjára a hat munkaszolgálatost.

(K. Gy.)

KERESEM testvéreimet

BRÜCK SZERÉNT.

ki 1945 januárban Ravensbrückben volt és

BRÜCK ERNŐT,

kit 1944 november 7-én a téglagyárból Neuengammeba vitték. Éresítést kér Brück, Pannónia-utca huszonkettő.

KI TUD RÓLA?

Dr. Lukács Vilmos

született 1906-ban Budapesten, anyja Redlich Dóra. Budapestről 1944 november elején vitték el védett munkaszolgálatos százzaddal. A józsefvárosi pályaudvarról indultak. Értékesítést kér Klenk József, Alkotmány-u. 10. Tel.: 120-032.

KI TUD FIAMRÓL

Somogyi István

hajduszabohozlói lakosról, utolsó száma Z 750 volt, állítólag 1945 május 1-én Dachau körül volt. Nagyon kérem, aki bármit tud róla, értesítsen, Somogyi Gyula Budapest, Csáki-utca 16.

NAGYON kérem azt a

csepegyári Singer urat,

aki a huga által a hirt hozta a „Sámuel” lányokról, tudassa az ő, vagy huga pontos címét. Özv. Sámuel Józsefné, Péterffy Sándor-u. 51. II. 15.

Nyaraljon
Üdüljön

Mátrafüreden

az elismert orth. kóser

Schwarz pensióban (a volt Klein pensió utóda)

Folyóvizes szobák, minden igényt kielégítő ellátás!

Cím: Schwarz Ferenc, Mátrafüred, Kassai villa

BALLON átlátszó kabát,
angol és svájci. Olcsó árak!
VALENTA, V., NÁDOR-UTCA 13. SZ.

MUNKÁCSI ERNŐ: AKTUALIS KÉRDÉSEK

Küzdelem a jogért! (With Firmness in the Right)

Az American Jewish Committee vaskos kötetben (489 oldal) kiadta az amerikai diplomácia működésének történetét, arról amit az utolsó 100 évben az üldözött zsidóság érdekében különböző országokban kifejtett. Az American Jewish Committee egyike a leg-hatalmasabb zsidó világszervezeteknek. Célja nem karitatív, mint a Joint, hanem elsősorban politikai és gazdasági. Figyelemmel kíséri az egész világon mindazokat az eseményeket, amelyek a zsidóságot érintik, hogy felvegye a küzdelmet ott, ahol a zsidóság veszélyben van. Ennek az amerikai egyesülésnek rengeteget köszönhet a világ zsidósága, a damaszkszi vérvád idejétől egészen a két világháború magyarvonalkozásu eseményéig. A szövetség élén egykor az amerikai legfőbb bíróság elnöke Louis Marshall, majd Cyrus Adler állott, ezidőszent Josph Proskauer az elnök.

Az Egyesült Államok az új világnak ez a hatalmas nemzete, amely a szabadságból született, mindenkor és mindenhol igyekezett segítséget nyújtani az elnyomott kisebbségeknek. Oscar Straus, Amerika egykori nagykövete írta: „Nincs az embereknek egy osztálya sem, amely annyiszor lett volna kénytelen a civilizált államok humánus diplomáciájához fordulni, mint a zsidó, mert egy nép sem szenvedett annyit, mint ők, mindenfajta elnyomás következtében és időtlen idők óta faji gyűlölet, vágy vallási üldözés miatt.” Szóval a vaskos kötet hatalmas okmánytári anyag az ukjori zsidóság történetéhez. Azt találjuk meg benne, hogy mit tett az amerikai diplomácia a zsidó néperért az utolsó 100 esztendőben.

A könyvnek első részét, mely 1840—1939-ig vezet az események, még Cylus Adler írta, az amerikai zsidó főiskola egykori világhírű elnöke, a nagy-névű historikus; másik részét pedig a newyorki főiskola professzora dr. Aaron M. Margalith. A könyvnek azok a részei, amelyek a második világháborúig történt akciókra vonatkoznak, bőséges forrásai lesznek az új zsidó történelemnek. Természetesen ugyanezt a feladatot töltik be a második világháborúval kapcsolatos diplomáciai jegyzékváltások és egyéb lépések összefoglalásai is, amelyek azonban sokkal közelebb állanak hozzánk.

Az Egyesült Államok kormányának a zsidóság érdekében történt közbenjárásai a második világháborúban két kategóriára oszthatók, részint poli-

tikai, részint humanitárius jellegűek. Az első kategóriába olyan kérdések tartoznak, mint Palesztina helyzete, Francia Észak-Afrika zsidóságának törvényes státusa, a fegyverszüneti egyezmény intézkedései, háborús bűnösök és bűnök kérdése, a jiddis sajtó elleni támadás Argentínában és a Mexico-Amerikaiaközi konferencia. A második kategóriába olyan problémák sorolhatók, ahol a politikai helyzetet befolyásolták az emberiség magasabbrendű megfontolásai. Ide tartoznak főleg a menekültügyi kérdések. A náciizmus zsidó áldozatainak precedens nélküli tragédiája szolgált alapul arra, hogy az Egyesült Államok beavatkozzanak Palesztina problémájába és annak a feltétlen szükségessége, hogy ezek menekedőhelyet találjanak. Az Egyesült Államokat ismét felkérték, teljesítse történelmi szerepét, mint az elnyomottak oltalmazója és hogy befolyását nagy hagyományával összhangban gyakorolja. 1944 január 7-én az American Jewish Committee memorandumot intézett Vicomte Halizshoz, a brit nagykövethoz, melyben a Fehér Könyv eltörlesztését kérte. Az Egyesült Államok kormánya azonban abban az időben még nem akart nyitni közbelépni Palesztina kérdésében, mert ezt brit ügyekbe való beavatkozásnak tekintette. A tragikus Struma-incidentes alkalmával azonban a State Departement is közbelépett. A Struma gőzcsón 769 menekült kísérelte meg, hogy egy palesztinai kikötőben partraszálljon. A hajót visszafordították. A nyílt tengeren a hajó elsüllyedt és utasai közül csak egy maradt életben. Mr. Wells, akkori külügyi államtitkár úgy nyilatkozott, hogy az ügyben lépéseket tett és minden tőle telhetőt megtett, hogy ilyen szerencsétlenség ismétlődését elkerüljék.

A Francia Észak-Afrika volt az, ahol talán az Egyesült Államok a legtöbbet tudták tenni a háború idején a sanyargatott zsidóság érdekében. 1942-ben a szövetséges csapatok megszállták Észak-Afrikát. Röviddel ezután visszaállították az ottani zsidóság jogegyenlőségét, amit a vichy kormány zsidótörvényei megszüntettek. Nagy vitát váltott ki az u. n. Crémieux féle rendelet visszaállítására, mely az algériai zsidóságnak minden további nélkül francia állampolgárságot biztosít, míg a mohamedánoknál ezt bizonyos feltételektől teszi függővé. Mikor De Gaulle tábornok szerezte meg a hatalmat Észak-Afrika felett, a Crémieux

féle rendeletet ismét érvénybe léptették.

1944. március 19-én a németek megszállták Magyarországot és a magyar zsidóság sorsa megpecsételődött. Már március 23-án az American Jewish Committee sürgette az Egyesült Nemzetek vezetőit, hogy egy közös nyilatkozatban újra erősítsék meg korábbi biztosítékait arról, hogy a polgári lakosság embertelen kezelésében bűnösnek talált személyek megbüntetését fogják követelni. Másnap március 24-én Roosevelt elnök felhívást intézett náciurópa népeihez, különösen pedig Magyarországra és a Balkán népeihez és felhívta őket, hogy segítsék elő a zsidók és más üldözött személyek elmenekülését. Megígérte, hogy az Egyesült Államok folytatni fogják erőfeszítéseiket a mentés terén és hangsúlyozta az Egyesült Nemzetek azon elhatározását: „Hogy senki sem menekül meg büntetlenül, aki résztvevett a gonoszban e cselekményekben.” Roosevelt nyilatkozatának bennünket legjobban érdeklő részét így szövegezte: „A történelem legfeketébb bűnei egyikének folyamán, amit a náciak a béke idején kezdtek már el és a háborúban megszállás-ozták, — az európai zsidóság tömeges és rendszeres legyilkolása folytatódik szünet nélkül minden órában. Az utolsó néhány nap eseményei következtében a zsidók százait, kik, noha idáig is üldözés között éltek, de legalább menekékhelyet találtak a haláltól Magyarországon és a Balkánon, most a végleges megsemmisítés fenyegeti. Hitler erői mind nyomaskodnak a zsidók megöztetésére az országokat. Hogy ezek az ártatlan emberek, akik már túlélték a hitleri düh egy évtizedét, most annak a barbarizmus feletti diadalnak előestéjén pusztuljanak el, melyet éppen az ő üldözöttségük jelképez, egyike lenne a legnagyobb tragédiáknak. Ezért alkalmas a pillanat, hogy most ismét kinyilvánítsuk azon elhatározásunkat, hogy senki, aki a gonoszban e cselekményekben résztvevett, nem menekül el büntetése elől. Az Egyesült Nemzetek kinyilvánították, hogy üldözni fogják a vétkeseket, hogy igazság létesse. Ez a figyelmeztetés nemcsak a vezetőkre vonatkozik, hanem ezek funkcionáriusaira is úgy Németországban, mint a csatlós államokban. Mindazok, akik tudatosan résztvesznek a zsidóság Lengyelországba való deportálásában, vagy norvégok és franciák Németországba való hurcolásában, egyformán vétkesek e tettek közvetlen végrehajtoival. Mindazok, akik résztvesznek a bűnben, részt kell, hogy vegyennek a bűnhődésben is.”

Ezt a figyelmeztetést követte 1944 június 3-án a szent-tus Külügyi Bizottságának nyilatkozata, mely ismét elítélően nyilatkozott a magyar zsidóság

fenyegető kiűréséről és javasolta a nemzsidó lakosságnak, hogy segítsen a zsidóknak és ne vegyenek részt azok üldözésében. Mindkét nyilatkozatot a Háborús Információs Hivatal számos európai nyelven rádióon sugározta szét a kontinensen. 1944 július 14-én Hull államtitkár a következő nyilatkozatot tette Magyarországra vonatkozólag: „A Magyarországról érkező megbízható jelentések megerősítik a náci és magyar quislingek által a zsidóság ellen elkövetett tömeggyilkolások hírét. Áldozataik száma nagy. Magyarország egész zsidó népességét, mely egymilliót számlál, teljes kiűrés fenyegeti. Annak a borzadásnak és méltatlankodásnak, amit az amerikai nép érez ezek miatt a hidegvérrel elkövetett kínzások és mészárlások folytán, az elnök és a kongresszus, valamint magán szervezettek az egész országban már hangot adtak. Csatlakoznak ezekhez a világ összes civilizált nemzetei. A kormány nem csökkenti erőfeszítéseit, hogy ezek közül a szerencsétlenek közül megmentsen annyit, amennyit csak tud az üldözéstől és a haláltól. A magyar bábkormány, azáltal, hogy megsértette a legegységibb jogokat és szolgailag elfogadta a náci faji politika legrosszabb jellemvonásait, elítelve áll a történelem előtt. Hiábavaló volna, hogy ilyen gonoszítottak felbujtói és elkövetői az emberiségre... appelláljanak. Tudják hát meg, hogy nem menekülnek meg a kérelhetetlen büntetéstől, mely lesújt tájuk, amikor megtörik azoknak a gonosz embereknek a hatalma, akik most uralkodnak Magyarországon felett.”

Még mielőtt az Egyesült Államok csapatai Európa földjére léptek, intézkedések történtek, hogy az általuk megszállt területen eltöröljenek minden törvényt, mely megkülönböztetést tesz faj, szín, vagy vallás alapján. A fegyverszüneti egyezmények között legfontosabb a Romániával és Magyarországgal kötött egyezmény, mely kimondottan zsidókra vonatkozó szakaszokat is tartalmaz. Ez azonban ismeretes előttünk.

1945 június 26-án a san franciscói értekezleten, amikor lefektették az Egyesült Nemzetek alapokmányát, Truman elnök a következőket mondotta: „Ennek az alapokmánynak célja az emberi jogok kivívása és megőrzése. Ha nem tudjuk ezeket a célokat elérni mindegyik, minden férfi és nő számára, tekintet nélkül fajra, nyelvre vagy vallásra, nem élvezhetünk állandó békét és biztonságot.”

Az American Jewish Committee nagy szolgálatot tett a világ zsidóságának, amikor a történelmi hűség pontosságával közölte Amerikának a zsidóság jogaiért folytatott küzdelmeit.

Papír-, írószér,

üzleti könyvek, kartotékok és forintmértékhez nyomtatványok

Weinberger és FejérméVt. Deák-lér 8. (Árker-szék)
Tel.: 428-613**TALESZ, T'FILIN**mezzszo, clesz, megile és báber
könyvek VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS
Jahraeiüblu készítését vállalom.
UNGAR MÓR, Király-utca 12.
kapu alatt vagy 1. emelet 4.**Amerikába
akar utazni?**Ugy az átadó
üzletének
üzemének

eladását

FELLNER PETER

gyorsan Intézi

Szt. István-krt. 30.

(Marx-térnél)

Új telefon: 129-792.

PerzsaszőnyegekOLCSÓ UNGAR Király-u. 11 és
ÁRUSÍTÁSA Halkóczy-ut-24BETEGTŐLÖK, enbajtásu, kocak, el-
adása, kácsi-pzése. Gyermekkosik.
Siesta, Damjanich-u 49. T.: 428-
202**Adler sarkó Somogyi
Béla-ut 7**

AZ UDVARBAN

Hozott műranylapok vésésel is
vállalom. SZOMBATON ZARVA**Órát, ékszert**

legolcsóbban

Klein Lászlónál

Dob-utca 19

Engländer sütődeújjaépítve, üzembn.
Cukrászsütemények jó minő-
ségben.
Karácsony S.-u. 1. (Teleki-
tér sarok.)
Telefon: 336-757.
Sólet-elhelyezés.GYERMEKAGY.
BICIKEL ROUBER. **VICÁ**nál
ÖSSZECSUKÁSÁGYgyaládi Szabó-utca 50
Király-utca sarok.**Székely Emil ékszerész 26**Brilliansi, ékszert, aranyat, ezüstöt,
órák, veszt, cserét és elad.EGY FÉRFI felöltő és egy férfi ruha
eladó. Megtekinthető d. u. 1-5-ig
Schwimmer, VII., 24. utca u. 24. v. 17.
em. 3.**A MIKÉFE újból megnyitja
tanoncotthonát**Hatalmas mozgalom van fo-
lyamatban: a Tanonc- és Ifju-
munkás Építő Mozgalom. A fő-
védnök **Tildy Zoltán**, a ma-
gyar köztársaság elnöke; véd-
nökei a miniszterelnök és a
kormány tagjai. Április 20-án
megnyílik a Magyar Ifjusági
Ipai és Kereskedelmi Vásár. A
széleskörű propaganda célja,
hogy társadalmi segítséggel egy
éven belül 130 új tanoncotthon
létesüljön az ország területén.Sajnos Hamupipőként állunk
a megmozdulásnál is. Kinek
jutott eszébe, hogy a 105 éves
Magyar Izr. Kézmű- és Föld-
művelési Egyesület 50 éves
fennállásakor, 1892-ben az or-
szág első tanoncotthonát léte-
sítette. Azután még évtizedek
peregtek le, már a szocialista
Bécsben nyolc hatalmas, mo-
dernül berendezett tanoncotth-
on működött, de Budapestben
még csak ez egy és csak 15 év
előtt ékeltek be két iskolába a
előnk nem mindenben megfe-
lelő tanoncotthont. A MIKÉFE
otthonának növendékei sűrű
időközökben rendeztek kiállít-
ást, résztvettek az Országos
Ipargyűlésen, által rendezett
kiállításokon, díjakat és dísz-
okleveleket nyertek. A felsza-
badult növendékek értékes se-
gédékké váltak, majd a reu-
delkezésre álló alapítványok-
ból nyert támogatással önálló-
sították magukat és minden
időben százával működtek a
fővárosban jólismert jeles ipa-
rosok, az u. n. Mikéfe-mesterek.A magyar zsidóság tehát már
csaknem hat évtizede ismeri a
tanoncotthon jelentős feladatát.
A Damjanich-utcai földszintes
épületben 1935-ig nevelte ipa-
rosokká az oda befogadott ár-
va és szegénysorsú fiukat, ez-
után a Hermina-utai új otthoná-
ba költözött, mely mintászerű
berendezésével és modern ne-
velési rendszerével példát mu-
tató intézmény volt. 1944-ben a
fasiszták feldúlták és kirabol-
ták az otthont. Mindjárt a fel-
szabadulás után hozzáfogott az
egyesület a reorganizáláshoz és
már 1945 tavaszán befogadta a
deportálásból hazatért ifjakat
és az elpusztult szülők árvaíit,
majd a Joint segítségével és a
Makabi Heczair-mozgalom ne-
velésében részesülő növendékek
műhelyi irányítását végezte a
fennálló lehetőségek szerint. De
ez nem volt par excellence ta-
noncotthon, melyben a szak-
szerű iparos nevelés dominál.
És amint ilyenkor történni szok-
tolt, egyes zsidó körök felve-
tették a tanoncotthon létesíté-
sének eszméjét, mintha az erreszolgáló keret nem is létezne.
Igy a MIKÉFE létjogosultsága
forgott kockán, ha továbbra is
passzív marad.Ezért az egyesület vezetősé-
ge elhatározta, hogy *follyó év-
ben, közvetlenül a tanév befe-
jeztével megnyitja iparotthon-
otthonát* mindazon ifjaknak,
kik komoly műhelyi kiképzés-
sel egy szakínát kívánnak meg-
tanulni, hogy felszabadulásuk
után egész emberként intézhes-
sék sorsukat. Serkentésül szol-
gálhat a köztársasági elnök ur
szózatának e mondata: „Az ifju-
ság elvesztett éveit nem lehet
visszahozni soha.”Nincs korrigálni való. Az ott-
hon szelleme mindenkor olyan
volt, mely a demokrácia köve-
telményeinek a legteljesebb
mértékben megfelelt. Tehát
nyugodtan folytatni lehet az
abban hagyott munkát, úgy a
zsidó vallás által előírt etika
alapján a nevelés vonalán, mint
a munkakészség ébrentartása s
a tehetségek kifejtésének tekin-
tetében. És ha valakire, úgy a
zsidó ifjura vonatkozhat az a
köztársasági elnök ur szózatá-
nak egy másik passzusa, misze-
rű: „Az ifjummunkásotthonok
nemcsak fedeleit, lakóhelyet
biztosíthatnak a tanulóknak,
de *biztonságot, komoly irányítá-
st is.*”Ezt a biztonságot zavarták
meg az 1944-es év brigantijai,
amikor a nehéz testi munkát
végző zsidó ifjak otthonukból
elűzték. Ezt a biztonsági érzést
most újra beléjük kell plántálni,
átéreztetni, hogy ily barbá-
rizmus soha többé be nem kö-
vetkezik.A MIKÉFE gondoskodni fog
minden szakmában megfelelő
műhelyről és újból a hajlam és
rátermettség megállapításával
eszközi a mesterség megvá-
lasztását.Az otthont 100 személyre ki-
vántja az egyesület berendezni.
Magyarhagyottságában ez nagy
feladat lenne, de a vezetőség
reméli a zsidó társadalom hat-
hatós segítségét.A tanoncotthon bennlakó nő-
vendékei mellett továbbra is
istápolni kívánja azon ifjakat,
kik a szülői házban kívánnak
maradni és akik a kulturmu-
nában együttesen vesznek majd
részt a bentlakókkal.A magyar zsidóság legfőbb
törekvése legyen, hogy a ki-
próált kereteket újból élettel
töltse meg. Ily egysége a
MIKÉFE tanoncotthona, mely-
nek teljes reorganizálása szent
feladat.**KERTÉSZ ÖDÖN****Téglagyár**A napokban, hosszú idő után,
utam az óbudai téglagyár mel-
lett vitt el. Amint kiszétem a
robogó villamos ablakán, el-
gondolkozva, helyesebben sem-
mire sem gondolva, láttam a
gyártelep vöröstéglás épületeit
és találgattam magamban, hogy
ezekben az egymás mellett so-
rakozó, oldalfal nélküli föld-
szintes házakban vajjon szárit-
ják-e az itt készülő tégladara-
bokat, vagy csak tárolják, —
amikor egyszerre rámdöbrent
a valóság:Az a gyárépület — itt Buda-
pesten és szerte az országban,
— ahol a téglát gyártják, vala-
ha kizárólag azt a célt szolgálta,
hogy épületek, építmények fel-
állításához, felépítéséhez szűke-
ségi anyagot állítson elő. De
az elmúlt években, pontosan
1944 nyarán, őszén és telén
ezt a légiagyarat és az ország
vidéki városaiban lévő hasonló
gyárakat bomlott és romlott
agyú emberek, szadista gyilkó-
sok arra használták föl, hogy
a deportálás, a megsemmisítő
táborokba induló zsidó tömegek
gyűjtőhelye legyen. Így lett a
téglagyárból a halál előszobája.Es most már nem téglákat
láttam az épületekben, hanem
embereket, asszonyokat, gyer-
mekeket, sárga csillaggal meg-
bélyegzetten, amint összezsúfol-
ták őket, mint a barmokat az
akolban, csendőri és rendőri
őrizet mellett, és pár itt töltött
nap után hajszolták, kergettek
ki őket a bécsi országoton át,
ki az országból, abból az or-
szágból, ahol születtek, ahol él-
tek és ahol független, szabad
emberek voltak. Tudjuk, mi
várt ott rájuk, nem akarjuk
unos-untalan (lehet-e a gyászt
megunni?) ismétlni; szomorú
lény az, hogy nagyobbik részük
nem jött vissza az utról, és azt
sem tudjuk róluk, hol pihenik
örök álmukat.Ember, ha utad léglagyár
mellett vezet el, gondold rájuk,
az elpusztítottakra, akiknek ez
volt utolsó állomásuk a vá-
rosban és emlékezz rájuk mind-
örökké!**GELLÉRI MIKLÓS****KI TUD RÓLA? Keresem****Varga György**nevű kisfiamat, aki 18 hónapos
korában a Teleki Pál-u. 26.
számu Vöröskeresztnél volt el-
helyezve. Aki bármit tud róla,
vagy aki szintén keresi gyer-
mekét onnan, kérem szíves ér-
tesítést. **Varga Dezső, VII.,
Klausz-lér 3.,** telefon: 222-702.**KIVÁNDORLÓK!****UTLEVÉLKÉPEK** gyorsan olcsón és jól**HUNNIA, Somogyi Béla-ut 6. (Kossuth Lajos-u. mellett)**

A tanu — meghalt...

Bodó Béla rádióelőadása

ÖNTSÜNK egyszer már tiszta vizet a köznézetek zavaros fenekü poharába: ime járkálsz az utcán, felgyűrödsz a villamosra, benyitasz egy üzletbe... bárhol is fordulsz meg, hallod a szót, szófoszlányt vagy neked azánt mondatot: igen, igen, persze, előfordul talán, hogy egyesek itt-ott valamit elkövettek, lehet, hogy voltak, akiket elcipeltek, viszont részben itthon vannak már, részben mind-ezekben a hírekben sok a *tulzás*...

Öntsünk a pohárba egyszer már igazi tiszta vizet: amikor az első világháború befejeződött, a németeknek fel kellett építeniök azokat a belga városkákat és ártatlan falvakat, amelyeket orvul lerohantak, szétlőttek, felperzselték és aki a világháború után járt Belgiumban, láthatta azt a sokezer új, frissen épült házacska, amelyeknek számtalanján kis réztáblák tanuskodtak a falbarmélyítve — ilyen módon: *itt és itt ölték meg a gyilkos boche ok Juliette Malon 4 éves kislányt, itt gyilkolták meg a germán boche-ok Pierre Gache-t, 70 éves aggasztant, itt gyilkoltak a teuton barbárok, a germán gonosztevők, a németek, a németek...* Nem, a belgák nem felejtették el semmit, nem mondták azt, hogy *tulzás*, nem beszéltek mellette, nem legyintettek és főleg nem akarták a ma, amikor habonló helyzetben vannak, most nem akarják az átmeneti nyomorra és a téli nélkülözésre tekintni a figyelmet arról, ami történt, arról, hogy kik az okai annak, ami történt, de arról sem, hogy ami mostanság van, mázsás nyomorban és terpeszkedő szegénységben, annak is azok az okozói, akik gyilkosságok szörnyű sorozata mellett az ország útterét is elvágták.

OLVASOM és hallom a csendőrfőnököknek, hazaáruló államtitkároknak és más gyalázatosoknak népbírói vallomárait. Ime mutatoba sem akad közöttük olyan bátor, vagy amire legbüszkébbek voltak, a gyöngék és a tehetetlenek ellenében egy sincs olyan férfias, aki mellét düllesztve jelentené: amit telt, *vállalja*, mert meggyőződése volt, hogy mérszólni kell, hitbéli hite volt ez, hogy valamilyen (bármilyen döbbenetes is hangzik) eszme lángoltatta és vakította és úgy gondolta, hogy jó lesz, ha patákokban folytatja a vért, mindig, hogy kiét, hogy ritusa szerint emberáldozatot kell bemutatni valami szörnyűségnek, aki így követeli meg a rémület szertartását, nem, egy sem akadt köztük, aki azt mondaná: tettem a tettemet, cselekedtem a magamé, véres a ke-

zem? Hát véres! Akárkiről van szó ebből a rossz társaságból: ott ülhetnek a pulpitus közelében a törvényszéki tudósítók s már nem is kell figyelniök a tárgyalásra. Sablon ez, amit hallanak, bárgyu és cinikus sablon: ó, igen, részben parancsra cselekedtek (persze a parancsnak ki az eb lenne gazdája?), részben pedig a tragikus igaz rémhírek valódiságáról, százezernyi holtal telt valóságáról csak most hallanak ezek a barbáran süketet hazudozók, főrészen pedig — és itt nyomják meg a hangot — *tulzás a vád, tulzás...* és így a hideg tárgyalótermekből szívárogo alá a közvéleménybe az enyhe megítélése a világtörténelem legelszomorítóbb, legfőháborítóbb és egyben leggonoszabb korszakának, valljuk be, soknak nem is titkolt öröme! Nem is titkolt öröme sokaknak, akiket könnyelven e szóval jelölnek *reakció*sok, de akiket én a bíróság előtt álló hazudozók és tagadók *jogutód*ának tartok, akik, ha nem is azonosítják magukat az elmúlt idők iszonyatos tetteivel, de nem sokban különböznek a tetteket előidézte szellemektől és miközben *tulzásról* duruzsolnak, e szelid demokrácia gyökeres kikapcsolásával *szívesen folytatnák ott ahol, hiszem, örökre félbeszakadt*.

SZÁNDEKOSAN volt a vargabetű, hiszen nem azokról akartam most szólni, akik előre megfontolt szándékkal kívánják *tulzásnak* minősíteni a vérengzések véres *tulzásait*, s nem azokról, akik ezzel kapcsolatban, áttéve a szót a mára, inkább a ma üres fazékját, a ma hideg konyháját, a piac megbolondult árait emlegetik, azért, hogy ne történjenk említés arról és azokról, *amikért és akik ért a mánk amilyen*.

MELLÉKESEN csak erről, de főként másról rovom e sorokat. Azokról, akik nem állnak bíróság elé. Akik nem kaptak idézést, akik nem díktálják mondataikat jegyzőkönyvbe, akiket nem kérdez ki az ügyész,

a cinikus csendőrelvelemültekkel, a vértől vadult, vértől részeg hóhérokkal és más Bakyakkal meg Grassiakkal. Azokról, akiket ezzel a szóval *deklasszálnak: tulzás. A néma tanuk végtelen tragikus seregéről*, akiket immáron semmilyen idézés el nem hozhat a tárgyalóterembe, a bírói pulpitus elé, a tanuk padjára, hogy meghallgassák őket, hogy elmondassák vádjukat, hogy szembe fordulhassanak ezekkel, akikre olyan nehezen találók hozzájuk való jelzőt, s odakiálthassák: *engem is te öltél meg, engem is te gyilkoltál meg, te vagy a gyilkosom, te vagy a gyilkos!*

Mi lenne, ha a tulvilág istene a sok hosszúra elnyúlt gödörnek s az odahányt göröngyök alól egy napra szabadságnak az idő előtt eltemetett, de immár régen porladókat s egy gigászi kísértet-sereg jönne elő sorban: kifolyt szemét siratva egy öregasszony, akinek ősz haja vértől csomósan tapad feketére ütlegelt koponyájára, kis csecsemő leszakított fejét cipelve, üszköslábu, fagyott kezű férfiak, vérző puskaporfüstös lyukkal halántékukon, mezítelen csontvázszerű ezren és ezren mások, akikről az éhség lerágta a húst; mi lenne, ha *főlkelné a tömegsirok népe* és odafeküdne a tárgyalótermek dobogójára, ahogy én láttam őket, amikor temettem Közegen, Gunskirchenben: tíz hulla fejtől egymásra rakva, másik tíz lábától, és elmondanák siri hangjukon, hogy még holtukban is meggyalázták őket. Mi lenne, ha sorba a bíróság elé vonulnának (milyen ijesztő sor) az élve elrothadtak, az agyonrugdaltak, a megfojtottak, a Duna jegébe dobottak, százezernyi kísértet-tanu, százezernyi holt tanu annál a nyomorúságnál nyomorúságosabb, szörnyűségnél szörnyűsegebb állapotban, ahogy utolérte őket a gyilkoló, de szenvedéseiktől mégis megváltó halál. *Ha eljőnnének el nem beszélhető tépett rongyaikban, lelki és testi szenvedések-*

nek azzal a leirhatatlan, szavakkal meg nem közelíthető nyomával meggyőltört testükön, elkínzott arcukon, megfőrt szemükön; mi lenne, ha jelentkezne halott a halott után, örökre elnémitott néma tanu néma tanu után, és ha már szólniok nem lehet, csak *magukra mutatnának*: agyonvert szegény testükre, golyófurta, véresikós koponyájukra, éhség-harapta, csontvázra fagyott lőtyűgő bőrű combjaikra, gáztól elsárgult arcukra, tébolytól kifordult szemükre. Milyen hadserege vonulna fel a holtaknak, öregek és fiatalok, gyerekek szegény bakáink százezrei mellett, akiket ugyanazért áldoztak fel, mint azokat, akiknek még halála sem szent...

SZÁZEZERNYI tanu sorakozna fel, feketére üszkösödött ujjakkal mutatna gyilkosaikra, igen, én már a vagonban halltam meg, mert nem kaptam vizet; engem az utcán ért golyó, mert kiléptem a sorból, én a táborban, halltam éhen... felsorakoznának mindazok, akik most egyesek előtt úgy szerepelnek, mint ténybeli *tulzások* és akik holt voltuk gyalázóit is csak azért nem vádolják, *mert nem tudnak beszélni*. Mert ott fekszenek a jeltelen sírokban, felismerhetetlenül, agnoszkálhatatlanul, nem vádolhatnak és mondhatják: én egy öreg anya voltam, s talán, emberek, talán megmaradt egyetlen fiam... én apa voltam és piciny gyermekimmel csak a másvilágon találkozhatom... Nem kísértettek, nem kísértének, nincs kísértetjárás a holtak csendesek és némák, a holtak nem tudnak tanuskodni.

Igen, a tanuk — meghaltak...

Igen, talán *tulzás*, egész bizonyosan az: *tulzás*, de meghaltak...

Hajfestés,

hideg-meleg

tartóshullám

HAJMUNKÁK — PEDIKÜR
Renezásnél, Csengery utca 84,

Autó, motorkerékpár

és mindennemű alkatrészek
villamossági cikkek
vétele — előadása

személy fuvarozások vidékre is,
eszküvek személykocsikkal

Enyedi György

VII., Király-u. 49 Nagyatádi Szabó-u. 23
Telefon: 221-284

SZOMBATTARTÓ CÉG

FIÓKÜZLET

megnyilt

„AVION“ ORTH. KÖSER

HUSÁRU- ÉS HUSKONZERVGYÁR RT.

VII., DOB-UT. 27. (udvarban)

Telefon: 221-285

Dob-utca 9

Telefon: 227-486

Héber könyvek, Talesz, T'filin

Jahrzeit-lábla készítését vállalom. MEISELS KÖNYVKE-
RESKEDŐ, VII., Dob-utca 13.
VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS.

Jó és olcsó fafüggöny-

tartó, sín és görgővel. Folyó-
méter 27 Ft. Képkerekek nagy
választékban. Telefon: 224-283.
Bethlen Gábor-utca 7.

UDULÉS, pihenés, gyógyulás, diéta
a magaslati helyen fekvő

Noémi Penzióban.

Elsőrendű orth. ellátás Folyóvízes,
egészséges szobák. Szabadsághegy,
Cédrus-u. 5b. Telefon: 161-812.
Autóbetároló. Feltű-u. 11.

Rádiót priváttól.

Kifogástalan nagy szupert ven-
nék. Vlg-u. 8, III/2. este 6-8-ig.

Mit hoz Önnek az 1947/48. év?

Hírnevész asztrológus mindenre ki-
terjedő horoszkópját elkészíti pontos
születési dátum és 10 Ft be-
küldése ellenében, postán is. Fogad
egész nap. ALBERTI ASZTROLÓ-
GUS, V., Csáky-utca 11. I. em. 11.

NE DOBJA EL régi nyakkendőit,
olcsón, szépen újjáalakítja musz-
özvegye. H. R-né, V., Thurzó-köz 10.
I. 2. Ha kell, érte megyek.

Tizezerrel társulnék

forgalmas üzlethez. „Vallásos”
jeligére a kiadóba.

Művészi siremlékek

EICHBAUM MÓR ÉS FIA,
V., Rudolf-tér 3. (Margit hídnál,

A DOHÁNY-UTCAI hősök tem-
ploma udvarán lévő

„Mártir sirok”

közös ápolása ügyben meg-
beszélés május 5-én, hétfőn
d. u. 1/6 órakor a Sip-u. 12.
sz. III. udvarán. Vidékiek fel-
világosításért forduljanak az
Uj Élet kiadóhivatalához.

JAHRZEIT- TÁBLA

készítését olcsón elvállalom.
UNGAR MÓR, Király-utca 17.
Kapu alatt vagy I. emelet 4.

Tudatjuk mindazokkal, akik
ismerték és szerették, hogy
Hogyeshalmon, munkaszolgá-
latban elhunyt felejtéhetetlen
drága Gyurikánkat ideiglenes
nyugvóhelyéről hazahozattuk
és vasárnap, április 27-én a
rákorkeresztúri zsidó temető
hősi parcellájában helyezték
örök pihenőre. Goltzen Leó
és hozzátartozói.

Zsidó Világkongresszus Magyarországi Képviselői

(Budapest, V., Wekerle Sándor-u. 7.)

Az alant felsorolt személyek részére — kik valamennyien
a Bergen-Belsenből Svájcba került alija-csoport tagjai voltak —
külföldről küldemény érkezett. Kérünk mindenkit, aki neve-
zettokról felvilágosítást adhat, közölje azt hivatalunkkal (V.,
Wekerle Sándor-u. 7. Tel: 186-009.) szombat és vasárnap ki-
vételével d. e. 9-1 óra között.

Pfau Klára, 33 éves, Bp.
Pfauné Gruber Klára, Bp.
Lübe Stella, 40 éves,
Reisberg Moisés, Sniatyn.
Rusin Icek Hesch, 1905, Zarki.
Burschyn Schlomo, 1916, Varsó.
Bergenthal György, 1930, szegedi
deportáltakkal együtt volt Ausch-
witzban.
Leibovici Gizella, 1906, Margitta,
Bp.
Leibovici Mór, 1906, Arad.
Schachter Sándor, Arad, 42 é.
Schwarzwald Leó, Náádi és Frida,
Vosvári Pál-u. 9.
Gottlieb, Bartel-Birnbaum Es-
ter, Bp., játékkészlet.
Tenenbaum Pinkus, 1927, Jablo-
nice, Bp.
Goldstein Jenő, 1906, Debrecen.
Glinsberg Judit, Sopron, Paprét 26.
Holmos Tibor, 1901, Bp.
Burger Eva, 1932, Szombathely.
Ackermann Ábrahám, Ajtosi Dö-
rös-sor 37.
Stein N. rabbi és felesége Grosz-
mann Malvin, Pestszentlőrinc.
Wiesel Ábrahám, 1916, Sarasen, Bp.
Farkas Sándor, Illegedus Sándor-
utca 27.
Szabó Mikolaj, 1925. I. 12. Mára-
marossziget, Bp.
Steiner Emil, 1894, IV. 13., Bp.

Reich Róza, 1920, XII. 1., Csepel,
Weiss Manfréd gyár.
Herz Nóra, Papfalva, Haffkrugban
szabadult fel.
Kellner Imre, 1902, Kaposvár.
Spitz Gábor, 1924, III. 24., Bp.
Schön Jenő, 1900, II. 2., Álya
Tettebaum Béla, 1916, Mád, Bp.,
Váci-utca 78.
Vasatin László, Bp., Sziv-u. 18.
Kadosa Klára, Bp.
Deutsch Ernőné, Savoy fehérmű,
Klauzál-tér 16.
Deutsch Irén, Bp., Népszínház-u.
24.
Grosstern (Gordon) Ada, Zamosc,
1912, XII. 21.
Ullmann Margit, 1914, II. 10., Ma-
rosvásárhely, Magyar Bánhegyes,
Mandel Pusztá
Kleiné Ohrenstein Livia, 1928,
Bp., Aréna-ut 27.
Guttmann Zeigmond, Bp., Hajós-u.
Hecht Frida és 6 gyermeke.
Kádor Erzsébet, 29 éves, Bp.
Lajos Béla, Székely Bertalan-u. 3.
Schlosser Rivka, 27 éves, Stargislaw
mellől menekült.
Boskovitz Arnold és családja, Al-
kolmány-u. 4.
Grász Amália, Pannónia-u. 33.
Deutsch Magda, 23-24 éves,
Deutsch Ferenc (Miskolc) leánya.

Salos Sz'udot a Bethlen- téri templomkörzetben

Szombaton délután a Bethlen-
téri templomkörzet Salos Sz'u-
dotot rendezett, amelyen a
a templomkörzet tagjai közül
igen sokan jelentek meg. Ko-
rányi József körzeti intéző-
bizottsági tag nyitotta meg a
felszólalások sorát és szeretet-
tel üdvözölte Stöckler Lajos
elnököt és Domonkos Miksa
ügyvezetőt. Szerdahelyi Dezső a
zsidó egység megteremtését sür-
gette. Felkai Jenő, a körzeti
ügyvezetője beszédében többek
között a következőket mondotta:
„Nem lehet wila zsidók között
abban, hogy gyermekeinket az
iskolákban, a gyermekotthonok-
ban, a gyermeknyaraltatásokon
mindenütt, ahol arra mód és
alkalom van, vallásosságra kell
tanítani és nevelni, mert a
zsidó vallás magába foglalja
mindazt, amiről ma itt beszé-
lünk. A mindennapi imáinkban
benne van az Erecért való fo-
hász, ha ezt megmagyarázzuk
neki, akkor olyan öntudatos
zsidókat kapunk, akik lelkesedni
is tudnak majd Erecért. A kör-
zet azt a vonalat fogja támo-
gatni, amely támogatja az
ereci gondolatnak, s azokat,
akik küzdenek a zsidó egység-
ért.” Utána dr. Schwartz Ben-
jámin körzeti rabbi a heti sza-
laszt magyarázta, majd Stöckler
Lajos hitközségi elnök, Domon-
kos Miksa ügyvezető és dr.
Pásztor József főtitkár beszé-
dével a Salos Sz'udot véget ért.

Amerikából keresik:

Molnár Dénes (Bpest), La-
katos Józsefet, Máriát és Já-
nos (Kenyeri, Vas m.), Balogh
(Balázs) Annát, Pulatás Olga,
Barangi Józsefet, dr. Sugar,
(Láng) Annát, Eichner Stefa-
niát, Grünwald (Roth) Reginát,
Neumann (Róth) Ilonát, Róth
Sándort, Szvetics Katherinát,
(Varasd, Tolna m.), Schmidt
Johant (Varasd, Tolna m.),
Presser Rózsát (Mecsek-sza-
boles), Bus Károlyt, Bus Ilonát,
Schwartz (Szász) Bertát, Sz-
merekovszki Máriát (Kány,
Abauj-Torna m.), Szedlák He-
lén, Szedlák Annát és Jánost,
Fedor Annát, Józsefet és Ru-
dolfot, Tomas Juliskát, Rosen-
feld Miksát és Annát, Herman
Cecilát, Makai Majert és Gizel-
lát, Ragály Jánost és Pált, Re-
ninger Rózsát, Szabó Lajosné,
Eibel Rózsát (Vértesszecs, Fejér
m.), Sinkó Jamest, Mátyást, He-
lén és Elizabethet, Hochtelé
Sámuel, Petrovics Miklóst,
Füst Bernádot, Sipula Mihályt
és Simont, Gurovits Andrást,
Plemich Rudolfot, Fischer
Menyhértet és fiait, Neumann
Ignácot, Hajnalt és Bellát, Lo-
pusan Szidóniát, Jakobovits An-
talt, Hirter vagy Hetra Máriát.

A keresett személyek, vagy
azok, akik fentiekéről tudnak,
jelentkezzenek írásban vagy
személyesen dr. Böhm Bélánál,
Nyiregyháza, Körte-u. 18.

MEGNYILT WEISZ MÁRTON ORTH. KÖSER PENSIOJA

HAJDUSZOBOSZLÓN, Jókai-sor 9-10

a hajduszoboszlói rabbiság felügyelete alatt. • OLCSÓ ÁRAK.
A fürdő főbejáratával szemben 1 holdas, gyönyörű, parkirozott
kertben. Modern, folyóvízes szobák, Elsőrendű, békébeli ellátás.
Érdeklődés: ROSENTHAL ÉTTEREM, (WEISZ MENDEL)
Budapesten, Wesselényi-u. 18. Telefonszám: 220-353

Öt forintért

egy hónapig olvashat kölesön-
könyvtárunkban. György József,
VI., Andrassy-ut 15

AGYTOLL ÉS PEHELY nagy választékban, GEISLERNÉL legjobban, legolcsóbban

Thököly-ut 14. (Keleti pályaudvarral szemben)
Kész tollpárnák is kaphatók.

Gummiharisnya Vadász Miklóstól

V., Bajcsy Zsilinszky-ut 21

SIRKŐ PFEIFER és HESZKI

Somogyi Béla-ut 3/c.

ÓRÁT, ÉKSZERT NEUFELDTŐL

csak Rákóczi-ut 8/a.

CIÁNOZ MEZEI VII., Akácfa- utca 62. Tel. 221-895

Hirek Palesztináról

Nemzetközi konferenciák és a zsidókérdés

Az elmúlt hetek és napok nemzetközi konferenciái mintha Herzl teóriáját látszottak volna igazolni: a zsidókérdés nemcsak a zsidóság kérdése, hanem az egész emberiség problémája, megoldása éppen ezért minden nép érdeke. Mostanában a nemzetközi politikai élet egyáltalában nem mondható csendesnek és eseménytelennek és mégis szinte egyetlen olyan államok közötti konferencia sem akadt, amelynek ülésén a tárgysorozat keretében valamilyen formában ne foglalkoztak volna a zsidókérdésnek legalább egy részlet-problémájával. Ez, sajnos, egyáltalában nem a zsidó nép különös megbecsülésének tudható be, mint sokkal inkább annak a szomorú helyzetnek, amelyben két évvel az európai felszabadulás után — a megmaradt zsidóság általában él. A moszkvai konferencián, a párizsi értekezleten, a kairói inter-parlamentáris Unió ülésén hosszú órákon keresztül vitatták a zsidóság speciális helyzetéből adódó problémákat, de a nemzetközi szervezetek még nem elég időszerűek ahhoz, nem érhettek még meg annyira, hogy a döntéseket az országok közötti pilanatnyi hatalmi politikai alakulásaitól függetlenül hozzátűk meg. A zsidókérdés nagy nemzetközi „népszerűsége” a zsidó diplomáciát is erős próbára teszi. Ezzel kapcsolatban az „Israelitisches Wochenblatt”

érdekes ötletet vet fel. A Jewish Agency vezető szerepének elismerése mellett szüksége mutatkozik egy zsidó diplomáciát „aggytrósz” felállításának. Ez annál is inkább megvalósítható, mert a háború befejezése óta lebizonyosodott, hogy a világ zsidóságának szinte minden rétege néhány kérdésben teljesen egyetért. A közös pontok közé tartozik a palesztinai zsidó építés fokozásának szüksége, a nagyarányú bevándorlás lehetősége, D. P. táborok felszámolása, a táborok gyorsított Erecbe szállításával. A lap javasolja, hogy a J. A. vezetőikön kívül az „aggytrósz” tagjai nemzetközi tekintéllyel és diplomáciai gyakorlatlalttal rendelkező egyének legyenek, mint pl. Léon Blum (aki már eddig is tagja volt a kibővített J. A.-nak), Proskauer bíró, Herbert Lehmann és Morgenthau. E diplomáciai nagyságok aktivitására most különösen azért van szükség, mert minden jel szerint a zsidó nép az elkövetkezendő hónapokban hatalmas diplomáciai hadjáratra kényszerül, melynek támadó és védelmi szakaszaiban egyaránt csak a valóban első vonalbeliek vihetik sikerrel a harcot a világ hatalmasai ellen. A hadjárat e sorok írása közben indult meg az Egyesült Államokban, ahol most ül össze

az UNO rendkívüli értekezlete

a palesztinai kérdéssel kapcsolatban. Az első ülés már a kezdet kezdetén mutatja a nehézségeket — az UNO-bizottságok eddig nem valami nagy sikerrel oldották meg a felmerülő problémákat. Mint ismeretes, Anglia egy vizsgáló bizottság kijelölését kérte a rendkívüli üléstől. Az első nehézség a bizottság összeállítása körül mutatkozik. Az angolok természetesen gondolják, hogy képviselőjük tagja lesz a ténymegállapító bizottságnak, az arab államok támogatják ezt az álláspontot, azaz, hogy minden egyes arab állam számára is részvételi lehetőséget kérnek. A nemzetközi sajtó rámutat arra az igazságtalanságra, amely nyilvánvalóvá lenne, akkor, ha a Bizottságban mindenki helyet kapna, csak éppen a zsidó nép nem. Trygve Lie, az UNO főtitkára szerint a Bizottságban nem szabad helyet adni az érdekelteknek, tehát sem az angoloknak, sem az araboknak — amennyiben szervezeti okokból a zsidóság képviselői nem lehetnek jelen. Véleménye szerint csak a semleges országok

megbízottai vizsgálhatják meg a helyzetet pártatlanul, önös érdektől mentesen.

A bizottság összeállításánál is nehezebb problémát jelent az ülés napirendjének a megállapítása. Az angolok csupán arra kérték ezt az UNO-ülést, hogy a szeptemberi rendes értekezletnek adandó javaslat elkészítésére küldjön ki vizsgálóbizottságot. Az arab államok azonban egy sebliben összehívott konferencián elhatározták, hogy maguk is rendkívüli ülés magatartására kéri az UNO-t, ahol azt a javaslatot kívánja az egész arabságot képviselő Libanon előterjeszteni, hogy az UNO azonnal mondja ki a Mandátum megszüntetését és az önálló (arab) palesztinai állam felállítását. A Jewish Agency viszont közvetítés útján azt kéri, hogy amennyiben nemcsak a bizottság megalakítása szerepel a napirenden, úgy tárgyalják az átmeneti időszakban nagyobb bevándorlás megvalósításának kérdését is. Zsidó részről nem táplálnak túlságosan vérmes reményeket, mert utjabban egyesek szerint még az

Egyesült Államok magatartása

sem teljesen tisztázott. Amerikai csoportok finanszírozzák az arab propagandát és a közéleti

amerikai konzulok rendszerint az arab érdekeket képviselik. Epésen, de találon jegyezte

meg az egyik amerikai politikus: „Az USA a Keleten arab barát, New Yorkban cionista barát.” Moshe Shertok, aki Erecből visszaérkezett Washingtonba, egy gyűlésen kijelentette, mindenek ellenére bizik az USA támogatásában, mert: 1. a többszáz ezer menekült tábori ellátása jelentős összegű pénzébe kerül az amerikai adófizető polgároknak, 2. az USA ötmillió zsidó állampolgára támogatja a cionista törekvéseket — és ezt a számot az amerikai politikai életben nem lehet figyelmen kívül hagyni. Az UNO előtt egyébként — Shertok szerint — a Jewish Agency nem elméleti igazságokra, hanem

realitásokra, a konstruktív munkára fog hivatkozni. Így első sorban a negevi településekre. „Ügyünket arra a merész elhatározásunkra fogjuk építeni, amellyel széleskörű kísérletezések után, több mint ezer férfit és nőt telepítettünk le a Negevben és megmutattuk, hogy még a sivatagban is le tudjuk győzni a látszólag áthághatatlannak adályokat. A mi politikai erőnk gyökerei: a földek, amelyeket megműveltünk, a házak, amelyeket felépítettünk, az ipar, amelyet kifejlesztettünk.” Ezek mellett a realitásokra építő szavak mellett, mint a pelyva hullnak szét.

az angol cinizmus állításai

amelyek hivatalos angol kormányhívatások ajkáról hangzottak el ismét (már a múlt héten is beszámoltunk egyről) az Egyesült Államokban. Az új kijelentések szerint a palesztinai zsidókérdés egy éven belül mindenképpen magától megoldódik, mert a citrus-termelést a háború tönkretette, az arab bojkott megöli a zsidó gazdaságot, amely amúgy is összeomlik, mert a hamarosan bekövetkező amerikai bezz megakadályozza

az amerikai tőkeözönlést Palesztinában és ez általános csődöt eredményez. „Nem adok egy évet — mondotta a brit delegáció egy tagja — és a zsidók könyörögni fognak, hogy vigyük el őket Palesztinából.” Akik ennyire nem ismerik az új zsidó népet és az új zsidó országot — valóban nem lehetnek alkalmas végrehajtói egy nemzetközi megbízatásnak, mandátumnak. Különböző valószínű, hogy ezek a kijelentések is

Bevin zsidóellenes „tavaszi offenzívájának”

keretében tartoznak. Az egyes államoknál tett diplomáciai lépések után, Bevin nemzetközi sajtóhadjáratot indított a zsidó Palesztina és általában a zsidóság ellen. A világsajtóban megjelenő túlzó és a palesztinai helyzetet elrettentő szándékkal ismertető cikkek forrásai mind a Foreign és Colonial Office-ből valók. Az angolok most általában az illegális hajók szomorú helyzetéről cikkeznek és beszélnek az angol parlamentben is, megelégedve arról, hogy a szomorú hajók, szomorú utasainak, szomorú sorsáért éppen az illegallitást kikényszerítő angol kormány a felelős. „Itabszolgá hajókról” írnak, amelyek szegény kiszolgáltatottakat visznek Palesztina felé. Bevin felszólította a délamerikai államokat, ne adjanak több beutazási engedélyt zsidóknak és ne adják el hajóikat zsidó szervezeteknek. A megindult nagy tavaszi alijah résztvevői ugyanis mind délamerikai beutazási engedéllyel a zsebükben hagytak el az európai kikötőket (másképpen nem engedték volna őket hajóra szállni), columbiai, panamai stb. zászlók alatt. A nyílt tengeren azután a hajók új nevet kaptak — legutóbb pl. „Theodor Herzl”, „Scor Jasuv” stb. — és Dél-Amerika helyett Erec felé vették útjukat. A palesztinai partok előtt azután az angol hadihajók elfogták a két éve D. P. táborban lakókat és Cyprusra vitték, ahol most már 12.000 internált van — több, mint a fele magyarországi és ahol „csak 20.000 ember számára van hely”. Ezért a legújabb jelentések szerint az angolok Tobrukban készülnek új gyűjtőtá-

borokat felállítani, mert maguk sem bíznak abban, hogy a sajtóhadjáratral és diplomáciai lépésekkel fel tudják tartóztatni a mozgásba lendült németországi zsidó menekültek százezres tömegét. A baseli kongresszus határozata szerint a zsidó szervek segítenek minden Palesztinába igyekvő zsidót. Az „illegális” alijah a Haganah bonyolítja le. Csak az elmúlt héten a fentemlített két hajón 3400 mapil érkezett. A hajók érkezése mindig nagy izgalmat vált ki a Jisuvban, mert a bevándorlók átszállítása angol hadihajókra és a deportálás rendszert csatát eredményez a hajók utasai és az angol katonaság között. A legutóbbi hajóostromnak két zsidó áldozata is volt. A szomorú események alkalmából egész Erec Jisruetben általános gyászt és sztrájkot rendeltek el. A helyzet amúgy is feszült az Országban, mert az Irgun kezdi beváltani a fenyegetését — minden zsidó életéért 10 angol életével fizet — és a katonai, valamint rendőregységek elleni támadások napirenden vannak. Az elmúlt héten igen sok angol katona halt meg a támadások következtében. De bármennyire is igyekszik a Jisuv szembefordulni a disszidens szervezetekkel, kísérlete eredménytelen, mert az angolok szinte tudatosan mindig új okot szolgáltatnak a terror folytatására. Az elmúlt napokban ismét ki akartak végezni két lefoglalt Irgun katonát, azok azonban a kivégzés előtt nancsban becsempészett kézi-gránáttal öngyilkosok lettek. A főrabbi külön engedélyével a zsidó hősi halottak jeruzsálemi parcellájába temették őket.

(GELLÉRT)

A Debrecen és környéke deportáltak emlékünnepe

Április hó 8-án a Gestapo kopói a debreceni és vidéki tekintélyesebb zsidókat összeszedték és Hajduszentgyörgyön tuszokként őrizték, majd később deportálták őket. Ennek a szomorúan emlékeztető napnak harmadéves évfordulóján a viszszaérkezést elhurcoltak mellő emlékünnepet tartottak, mely délelőtt istentisztelettel kezdődött. Zsoltárecéklés után a debreceni főrabbi, dr. Weisz Miksa, aki mint orosházai főrabbi szintén a tábor lakója volt, tartott mélyen szántó, gondolatokban gazdag ünnepi beszédet. Délután szünet után a debreceni hitközségi székhez disztermében. A több, mint 150 jelenlévő előtt dr. Acél Jenő ismertette a tábor életét és adott krónikát az átélte gyötreimről. Dr. Weisz Miksa a tábor lelki egységéről beszélt, melyet követendő példaként jelölt meg. Dr. Radó főszervező a Kommunista Párt helyi szervezetének üdvözlését tolmácsolta. Csengert Leó, a hitközség elnöke, aki szintén tusz volt, a hitközség nevében köszöntötte sorstársait. Dr. Nádas György, Langer Imre, dr. Krósz Gyula, Székely János és Lusztbaum Béla mondtak még emlékbeszédet.

KERESSÜK

Hönig Henriket,

(Chunch), született 1914 Nagypalán, deportálták 1941-ben Munkácsról, 12-es századból. Értesítés „Berger” jellegre Blocknerhez, Bajcsy Zs.-ut 33.

BUDAPEST, VIII-IX. KER. IZR. NÖGYLET.

Meghívó

a budapesti VIII-IX. ker. izr. nögyeletnek Budapest, IX., Páva-utca 39. szám alatt 1947 május 6-án, kedden délután 5 órakor megtartandó évi rendes közgyűlésére. Hittestvéri üdvözléssel az elnök akadályoztatása folytán Kun Dezsőné s. k. alelnök.

Tivilem és talsz vétel és javítás
mosása és vasalása, fehérnemű javítás jutányos árban

POPPERNÉL

Holló-u 12. sz. 4.

Perfekt

Bál Kojre ajánlkozik.

Ajánlatokat „Bál Kojre” jellegre az Uj Élet kiadóhivatalába kérek.

KERESKEDELMI iskolára előkészítő, angolul perfekt beszélő leányt két gyermek mellé felvennék Szolnokra. Ajánlatokat „Csuládtag” jellegre New-York hirdetőbe, Erzsébet-krt. 9.

Ünnepélyesen felavatták az új budai Menházat

Vasárnap délelőtt avatták fel ünnepélyes keretek között a Budai Izraelita Menházeget új otthonát, amelyet — a Joint támogatásával — az elpusztult Labanc-ut. Menház helyén emeltek. A jövevegyő, virágos otthonban egyelőre 31 férfi és női ápolat nyert elhelyezést.

A közélet és a felekezeti élet képviselőit dr. Sárkány Lajos elnök, Breszlauer László alelnök és dr. Görög Frigyesné elnök asszony fogadta. Ott voltak a többiek között dr. Botár Bálint és dr. Varga Ferenc miniszteri tanácsosok, mint dr. Molnár Erik népjóléti miniszter és a népjóléti minisztérium képviselői, Papp Ilona szociális felügyelő, mint a főváros képviselője, Domonkos Miksa ügyvezető a Magyarországi Izraelita Országos Irodája és a Pesti Izraelita Hitközség képviselői. Dr. Görög Frigyes, a Joint elnöke, Vida Miklós, az Országos Zsidó Segítő Bizottság vezetője, dr. Beneschovsky Ilona, mint a Zsidó Világkongresszus képviselője, dr. Dénes Béla, a Cionista Szövetség társelnöke, a Budai Izraelita Hitközség részéről dr. Csobádi Samu elnök, dr. Heller Imre alelnök, Sós Endre, Fahn Fülöp és dr. Rieger Imre előjárók, a Budai Chevra Kadisa részéről dr. Bálint Béla elnök és Szojfer László főtitkár, az Országos Rabbiegyesület képviselői. Dr. Kálmán Ödön elnök, a Pesti Chevra Kadisa képviselői. Steiner Marcell elnök, az Óbudai Izraelita Hitközség részéről Spatz Nándor elnök.

Az egyházi szertartás a Tórának a diszteremben való elhelyezésével kezdődött, majd — Sirota Sándor főkántor egyházi éneke után — dr. Beneschovsky Imre főrabbi és dr. Klein Miklós rabbi mondott beszédet. Ezután kezdetét vette dr. Sárkány Lajos elnöki megnyitójával a diszközgyűlés, amelynek során dr. Botár Bálint miniszteri tanácsos, Papp Ilona szociális felügyelő, dr. Csobádi Samu, Domonkos Miksa, Breszlauer László, dr. Bálint Béla, dr. Szemere Samuné, Steiner Marcell, dr. Dénes Béla, Spatz Nándor, Weisz Jakabné, dr. Görög Frigyesné és dr. Kálmán Ödön főrabbi szólalt fel. Nagy lelkesedéssel fogadták az egybegyűlteket Domonkos Miksa ügyvezetőnek azt a bejelentését, hogy a Pesti Izraelita Hitközség egy harmoniumot ajándékoz a Menház istentiszteleteinek ünnepélyesebbé tételére.

A Menház disztermének falán egyébként két emléktábla hirdeti a fasiszta időkben elpusztult dr. Vidor Pál és dr. Takács Pál rabbik emlékeit. Magát az újjaépítés munkáját különben az Ipari Szövetkezet végezte, Heller Imre dr. elnök buzgó részvételével.

HIREK

— M. Elton, angol tábori lelkész május 2-án, pénteken este a dóhányutcai templomban magyarnyelvű hitszónoklatot tart a Pesti Izr. Hitközség előjáróságának meghívására.

— Izraelita vallásos felőra a rádióban. Április 29-én reggel 1/8 órakor izraelita vallásos felőrat közvetített a rádió. Beszédeket mondott dr. Berg József kispesti főrabbi, énekel Sirota Sándor budai főkántor. A kórus babilóniai melódiákat adott elő Kelen Hugó áldogolásában. Vezényelt Fraknól Károly karnagy.

— Prédikáció-sorozat Budán a demokráciáról és a kitérések ellen. A Budai Izraelita Hitközség rabbisága május hó 2-án, május 9-én és május 16-án, pénteken este 7 órakor prédikáció-sorozatot rendez a Zsigmond király-utja 49. és a Bocskay-ut 37. alatti templomokban a demokrácia jelenőségéről, a fasiszmus szörnyű korszakának tanulságairól és a kitérések ellen. Beszédeket mondanak: dr. Beneschovsky Imre, dr. Klein Miklós, dr. Scheiber Sándor és dr. Hahn István.

— Deportált mártírok árváinak bármelvéje. Deportált mártírok árvái közül tizenketten készenlőnek bármicvójukra az Árvaházban és az intézet ezután kéri a hitsorsosokat, hogy Tfilin és Tálisszal legyenek segítségükre. Ismerve zsidó testvéreink áldozatkészességét, reméljük, hogy a történelmi idők legszerencsétlenebb áldozatait megkapják azokat az imaszereket, melyekkel naponta módjuk lesz a jöszivű mecenásokért leghebb imáikat a Mindenhatóhoz kifejezésre juttatni. Árvaház, VII., Vilma királyó-ut 25. T.: 221—207.

— A Szocialista Cionisták (Jehud-Mapaj) Pártja legközelebbi pártnapján május 5-én este 6-kor a Fürst Sándor-ut 21. alatti Zsidó Kulturházban Frey András: „Benyomáim a Közel-Keleti kérdéssről” címmel tart előadást.

— A Magyar Zsidók Országos Egyesülete Női Osztályának április 24-én rendezett kulturdelutánján Sós Endre az Uj Élet főmunkatársa tartott előadást igen nagy számban megjelent hallgatóság előtt. Előadását legközelebb ismertetjük. Dr. Hajnóczi Károly nagy letzással fogadott versei után Földes Andor fiatal tenorista mutatkozott be, az előadott operaáriakkal igazolva a hozzáfűzött reményeket. Ács Rózi szavalóművésznő egy zsidótárgyú Byron-verset mondott el igaz művészettel. Fehér Lili kedvverítő tréfás jelenetben aratott nagy sikert. A női osztály május hó 8-án rendezti

ebben az évadban utolsó kulturdelutánját, amelyen dr. Beneschovsky Ilona tart előadást a zsidó gyermek deportációs lelki sérelmeiről. Sós Endréné Gellért Katalin szaval, Vihar Magda énekel.

— Sós Ármán halálának harmadik évfordulója. Hétfőn volt a zsidó naptári számítás szerint három esztendeje annak, hogy Sós Ármán vasúti vezérigazgató, a magyar közgazdasági élet és a zsidó felekezeti közélet általánosan becsült és népszerű tagja a német megszállás idején elhunyt. Mint tudjuk, felesége néhány nappal később öngyilkosságot követett el. Az évforduló napján rokonok, barátok, tisztelők és a zsidó közélet sok vezetője látogatott el a farkasrévi temetőben lévő sírhoz.

— A Horthyligetre internált újságírócsoporthoz megmaradt tagjai a minap a városligeti Gundel-étteremben gyűltek össze, hogy emlékezzenek. Emlékezzenek a gyalázatra, amely most három éve velük is megtörtént, éppennyug, mint mindazokkal, akik hívei és harcosai voltak a szabadságeszmének, a humánumnak, a küzdöttek a náci és fasiszta elnyomás ellen. A német páncsra internálóláborba cipelt ötven újságíróból mindössze tizenhét maradt; a többi Németországba hurcolták, ahol elpusztultak. Török Sándor az ő emlékezetüket idézte az őszszejövetelen, amelyen Kármán Ernő és György Endre beszélt még a táborbeli szenvedésekről.

— A Pesti Izr. Hitközség L. sz. könyvtára ápr. 27-től kezdve VII. Wesselényi-u. 44. sz. L. em., régi helyiségében újra az érdeklődők számára nyitva van. Könyvtári órák tovább rendelkezésig: vasárnap, kedd és csütörtök délelőtt 10—1 óráig és szerdán délután 4—7 óráig. A könyvtár vezetősége tisztelettel kéri mindazokat, akiknél a könyvtár tulajdonát képező könyvek vannak, sziveskedjenek azokat haladéktalanul vissza-szolgáltatni.

Amerikában

adoptálnak árva zsidó kislányt 4 éves korig. „Összetulazna” jellegre a kiadóba.

MEGBIZHATÓ fiatalembernek szoba kiadó, Wesselényi-u. 46. III. 22.

Hozza be férfiruháját.

szövetét, fehérneműjét, szőnyegét, üzletet részére megveszem. Hívásra jövek. Népszínház-utca husz. Telefon: százharminchétszázhuszonöt.

KIZARÓLAG vidéki állást kereső 50 éves, mérlegképes, szaképrell könyvelő. Cím: Brenner Sándor, Budapest, VIII., József-krt 53.

Férjhezadnám sógornőmet

40-50-ig izr. iparoshoz 10.000 Ft hozománnyal, kelengyével, kis testi hibával „Vidéki ház” jelígre Patakhhoz, Bajcsy Zs.-ut 29.

JÖMEGJELENÉSÜ, szolid, vidéki kereskedő 44 éves, 40.000 forint ingatlannal, keres közretermelő, jóköltségű, alakban és jellemben kritikát kibíró hölgyet, kiért élni érdemes. „Természetes praktikus” jelígre a kiadóba.

VIDÉKI városhasi jólszituált, vagyonos, munkásszerető kereskedő, feleségül keres egy 38-45-ig oly tisztességes és szeretetre vágyó orth jobb érzésű nőt, kinek 40-45 ezer Ft tőkéje van „13 E.” jelígre választ kérek a kiadóba.

KÖZÉPMAGAS helyes, barna, házias, orthodox kislányomat férjhezadnám becsületes iparoshoz vagy kereskedőhöz 32-40-ig. „Szolid” jelígre a kiadóba.

38 EVES, csinos asszony, káspénz hozománnyal, szépen berendezett főbérleti lakással, házasság céljából megismerkedne hozzáillő, intelligens, korrekt úrral. „Bódog élet” jelígre a kiadóba.

VEZETŐÁLLÁSÚ tisztviselő nő kétszobás elegáns lakással, amerikai kivándorlási lehetőséggel férjhezmenne 42-50 éves, intelligens urhoz. „Deportált özvegy” jelígre a kiadóba.

SZEP, intelligens, negyven éves, gyermektelen muszos özvegy férjhezmenne intelligens ötvenes uriemberhez, aki szolid és hűséges felesége keres. „Egyedül életlen az élet” jelígre a kiadóba.

FÉRJHEZMENNE, egyedülmaradt, 33 éves, csinos tisztviselő, négyéves kislánnyal, berendezett lakással, kivándorlási lehetőséggel, „Gyermek-szerető” jelígre New-York hirtelre, Erzsébet-kt 9.

Muszos özvegye férjhezmenne

2½ éves kisleányával. „Édes apa” jelígre Patakhhoz, Bajcsy Zs.-ut 29.

28 EVES, csinos, magasintelligenciájú, nyelveket beszélő musz. özvegy, vezető pozícióban lévő halálasszony, szeretetre, megértésre vágyódva hozzáillő élettársat keres. „Jócsaládiból való” jelígre Boroshoz, Andrassy-ut 34.

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének közleményei:

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének hivatalos helyisége Andrassy-ut 81. alatt, a volt

Fészek-kávéházban van. (Telefon: 424-734.) Hivatalos órák: hétköznapokon d. u. 3-6 óráig.

A MAZOT legközelebbi ülései:

Május 5-én, hétfőn este a Mazot Andrassy-ut 81. szám alatti helyiségében a VI. kerületi tagozat ülése.

Május 6-án, kedden, a Mazot

V. kerületi tagozatának ülése, V., Szt. István-ut 1.

Május 7-én, szerdán a VII. B tagozat ülése, (VII., Sip-ut 12. II. em. 33.)

— Gervai Sándor előadása. Május 3-án, szombaton este 8 órakor a Haoved Hacioni Klacionista Munkásmozgalmi rendezésében az Általános Cionista Blokk székházában (V., Arany János-ut. 24.) Gervai Sándor tart előadást „Zsidó irók a zsidó államért” címmel. Belépődíj nincs. Vendégeket szívesen látnak.

— Főtitkári kinevezés. Halpern Józsefet a Autonóm Orth. Hitközség tisztviselőjét, 25 éves eredményes és értékes munkájának elismeréseként az előjáróság a hitközség főtitkárává nevezte ki. Halpern József a gottóban önfeláldozó munkát végezt a zsidó közösség érdekében.

— Az OMIKE május 11-iki emlékhangversenye iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A hangversenyt a rádió is közvetíti, melyen az OMIKE legkitűnőbb művészei lépnek fel. Utána társas ebéd lesz a Fészek Klubban; ugy a hangversenyen, mint az ebédén az OMIKE szívesen látja viszont a színház régi bérlelt.

— Emberek a máglyán. Jak Sándornak, a lapunk hasábjairól is ismert hírlapírónak, a „Neked írom” és a „Halálhinta” írójának most van saját alatti „Emberek a máglyán” (Mozai-kok) című új munkája. Elmények mely színeinek mozaikjaiból rakta össze a szerző átlései és olyan vizuálisan pergeti le, hogy tízezrek ismernek benne saját megrázkódtatásait. A könyv 12 forintos árában előjegyezhető a DEGOB információk osztályán (Bethlen-ter 2. I. 36.)

— Házasság. Kovács Béla divatárkereskedő (Esztergom) és Kertész Giza (Esztergom) március 23-án házasságot kötöttek. (M. k. é. h.)

— Előjegyzés az Árvaházi Ált. Iskola első osztályára (Kislányok) a következő tanévre már most ajánlatos, miután a rendelkezésre álló helyek betöltésénél a jelentkezés sorrendje mérvadó. Fluárvaház, VII., Vilma királynő-ut 25. T.: 221-207.

— Eljegyzés. Horovitz Judit és Fried Imre Miskolc, jegyesek.

Május hó 17-én, szombaton este 8 órakor a Royal kávéház összes termeiben a deportáltak következtében magukra maradtak számára teaest.

— Kultúrest Szegeden. A Haoved Hacioni színjátszó csoportja április 27-én Szegeden járt és nagysikerű előadást rendezett. A hitközség dísztermében Stern Jenő hitközségi elnök üdvözlő szavai után dr. Gonda László „A Galut zsidósága” címmel tartott nagysikerű előadást. Ezután a színjátszó csoport számai következtek, majd Vadnai Andor, a Haoved Hacioni főtitkára a zsidóság politikai helyzetét ismertette.

— Dov Grüner gyászünnepe. A Brit Hacoah Hamouchodel hétfőn este Klauzál-terti előadótermében Dov Grüner-gyászünnepezt rendezett. Bevezetőt mondott Egyedi-Fleischmann Ferenc. A gyászbeszédet dr. Ferenc Sándor, főgyászmondogta, aki történelmi perspektívába illesztette bele a zsidó szabadságtörékeket. Vergesslich a lengyel-zsidó Committé nevében szólt fel Dr. Davidovits Samáj a Dov Grüner hártainak nevében mondott héber nyelvű beszédet. Rosenberg Pál a Jewish World munkatársa, beszédében kiemelte Dov Grüner példátmutató önfeláldozását és zsidóság iránti szeretetét. Az előadók és a nagyszámú közönségnek Egyedi-Fleischmann Ferenc mondott köszönetet.

— A Rabbiképző Intézet templomában pénteken este 8 órakor az istentisztelet. Predikál: Barta János.

— Bieskei Jenő: Betűszámítás (Algebra). Hittestvéreinknek nem kell bemutatnunk a szerzőt, hiszen még mindnyájan emlékszünk a „Zsidónevelő utca és terek Pest-Budán” és a „Zsidó magyarok a műszaki haladás útján” című tanulmányaira. Most ezzel a munkájával új oldaláról mutatkozik be, bár a már megjelent „Számítás, Síkmértan és Testmértan” után okserűen sorakozik ez a műve a matematika tanításának kifejtett munkásságához. Példája ez a könyv annak, hogy a félelmes matematika törvényeit kérdések és feleletek alakjában hogyan lehet egyszerűbben megmagyarázni.

FIATAL, jömegejelentésű fővárosi tisztviselő, özvegyasszony, berendezett lakással férjhezmenne

Állással rendelkező uriemberhez 37-45 évesig. „Molteni” jelígre a kiadóba.

Feleségül vennék

szigoruan orthodox asszonyt, (nem elvált) 48 éves korig, kinek üzlete és szépen berendezett lakása van. „Bász tud mud chochem” jelígre a kiadóba.

Vidéki és pesti urak!

Ki akar benősülni főútvonalon lévő Hátserlárba, lakással rendelkező 28 éves asszonyhoz némi tőkével. „40-ig szeretettel.”

Lakással,

iparigazolvánnyal, önálló keresettel, intelligens 42 éves özvegy jó felesége lenne keresettel bíró férfinak. Jelíge: „Élettárs 62” e lap kiadójavatalába.

Keresem azt az urat,

ki egy nagyon csinos, intelligens 36 éves özvegyasszonynak, kinek jó minő üzlete, gyönyörű lakása van, minden tekintetben hozzáillő élettársra lenne „50-ig” jelígre a kiadóba.

36 EVES, jólszituált, jömegejelentésű, 172 cm magas, átlagos felépítésű kereskedő benősülné jólművelő, áhelyes vezetői és megmagyarázóval. „Ki mondottan” jömegejelentésű, urinak ajánlatot kérem, lehetőleg fényképes ajánlatot. „Uri diszkreció” jelígre a kiadóba.

IPARRAI, szép jövedelemmel, urinó, jömegejelentésű, egzisztenciával bíró 45-50 közötti urak ismeretségét keresi házasság céljából.

„Szép jóvőreményében” jelígre a kiadóba.

FELESEGET KERESKEK. Mindenemet és mindenkimet elvesztettem. Valt nyomdátulajdonos vagyok. Személyes és csinos embernek mondanak. 35 éves korban, ment u káros szenvedéstől mentesen. Olyan jólelkű, egyedülmaradt nőt keresek, aki nekem állást bír szerezni vagy lementőnek Vidékre is megyek. Ajánlatokat „Sokoldalú egy” jelígre a kiadóba kérek.

37 EVES, csinos, barna asszony vagyok, főbérleti, összk. lakással rendelkezem, egy rendes keresettel bíró férfit keresek. Gyermek nem akadály. „Jó feleség” jelígre a kiadóba.

58 EVES, állásban levő kereskedő benősülné egyedülálló, független hölgy üzletbe való bevonásába korrekt munkakészségével. Levél közvetlen az érdeklőtől „Mintaférj” jelígre a kiadóba.

SIRKŐ LÓWY-NEL BUDÁN**II., Fő-utca 79. Leszállított árak!**
(Ganz-utcai villamos megállónál)

Már sok szerencsés boldog házasságot

hozott létre diszkrétan MÉLTÓ-
NÉ. Budapest, IX., Erkelutca
4. II. 19. Hétköznap 4—6-ig
fogad. Válaszboríték. Kitűnő
benősiülések.

**Jó szakmával,
tökéletes berendezéssel 40 éves
muz. özvegy, szimpatikus,
olyan férjet keres,**
aki gyermekeinek valóban
édesanyját, magának szorgat-
mas, nívós, házias feleséget
őhozt. „Öszinteség-jóság” jel-
igére a kiadóba.

Üzlettel, üzemmél rendelkezem, férjhezmennek

jömegjelenésű intelligens 40—
45 éves kereskedőhöz vagy ipa-
roshoz. „Lehet vidéki is” jel-
igére a kiadóba.

32 ÉVES árva leány vagyok, önálló
nőiszabó-iparom van. Előfoglaltságom
miatt, társaság hiányában házasság
céljából keresem szerény igényű,
dolgozó férfi ismeretséget, kinek
lakása van, hogy ott új iparommal
folytathassam. Lehet öz. is. „Ket-
ten a boldogságról” jeligére a ki-
adóba.

A VAC HIREI

Tornaszerkesztőnk: női és férfi
csapata résztveszt május 11-én a
Jom Hanoaron, az Husag Napján.
Az olimpiai keret tagjai: Sárkány
István, Gábor József, Fischer Sán-
dor és a csapat többi kitűnő tagja-
ja: Braun József, Seltenswirth
Győző, Wieder Sándor, Friedländer
Jenő már négy négy szerepelték a
nyilvánosság előtt és haladásukról
nem számoltak be az érdeklődőknek.

Ujonnai szervezett kosárlabda
ujone csapatunk a Szövetségi díjban
első mérkőzését megnyerte. Sikeres
bemutatkozásában a következőknek
volt része: Várkonyi, Dállós, Hor-
váth, Schatz, Gurálynok, Rákos,
Groszman, Valamint 16—17 éves
ifjú, a jövő nagy ígéretei.

Labdarúgó ujone csapatunk a
Kölyök-bajnokságban eredményesen
küzd. A fővárosi kölyök válogatott
keretbe 3 tagját jelölték: Engel,
Tausz és Mendelovics bizonyítottak
már eddig is átlagot meghaladó
kénségeikkel.

Tenisz játékosaink száma annyira
megnövekedett, hogy a 3 pálya bér-
lete elégtelennek bizonyult. A vezet-
őség még egy negyedik pályát szer-
vez meg. A jövő héten már női
és férfi éljatekosaink egyesületközi
mérkőzést játszanak a DSC jékes-
ségi együttesével.

Elkészült a VAC saját birkozó-
szönyege. Rövidesen ez a szakosztály
is komoly tevékenységről fog be-
számolni és új területen gyarapítani
a VAC sikereit.

Erebe hívták meg a VAC sporto-
lót. Az előkészítő tárgyalásokon
már elvi megállapodás történt. A
részletek megtárgyalása folyamat-
ban van.

Schulz Jenő cég

Órák-ékeszerész (órajavító)
VII., Wesselényi-u. 6., a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékeszerész
VÉTELI Tel.: 422-345. ELADASI

Goldné

a zsidó urikörök
legmegbízhatóbb
házasságközvetítője
VII., Alsóerdősor 8. földszint 2.
Uj telefonszáma: 221-349.

Benősülnék

48 éves, érettségizett, orthodox,
némi tőkével

„Dunántúli” jeligére a kiadó-
hivatalba.

Állásban lévő

csinos tisztviselő

férjhezmenne

Keres egy jömegjelenésű, intelligens
foglalkozással bíró férfit, ki érté-
kelni tudna egy komoly, házias, jó
feleséget. „Harmonikus házasság”
jeligére a kiadóba.

36 ÉVES, magas, jó állásban
lévő férfi, intelligens asszony
vagy leány ismeretséget keresi
házasság céljából

„Gyermezszerető 36” jeligére
a kiadóba.

Nősülne

33 éves, jömegjelenésű
vidéki textilkereskedő
esetleg benősülne. „Hozomány”
jeligére a kiadóba.

NŐSÜLNE egyedülálló 49 éves jómodu kereskedő.

Csinos, intelligens, üzletet ked-
velő leány vagy asszony ismer-
etséget keresi. „Vidéki város-
ban” jeligére a kiadóba.

28 éves,

állásban lévő, intelligens, fi-
nomlelkű hugom részére hozzá-
illó, egzisztenciával rendelkező
orth. szombattartó élettársat
keresek. „Vidéki is lehet 44-ig”
jeligére a kiadóba.

FÉRJHEZMENNE jömegjele-
nésű özvegyasszony önálló
órásüzlettel, lakással rendel-
kezik, 55—60 év közötti intelli-
gens szakemberhez. „Egyedül
vagyok” jeligére a kiadóba.

Oxfordban élő

magyar leány szeretne leve-
lezni komoly férfival 30—40 év
között, házasság céljából. Ho-
zománnyal rendelkezem. Mar-
garet Ackerman, 29 Ilfley Rd.
Oxford, England.

35 éves cég

PIECHNIK UTODA

SZAMOSINÉ (özv. PIECHNIKÉ) ÉS BANYAI HAJMÜTEREM

Az igényes közönség parókkakészítője

Budapest, IV., Váci-utca 18. sz. Telefon: 380-396

Paróka, frizett, hajpórtész.

Megrendeléseket vidékre is pontosan szállítunk

Társaságbelli legbizalmasabb házasság- közvetítő, Doktorné

Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

Megismerkednék

Iparengedélyes, kozmetikusnővel vagy
fodrásznővel, jólmenő drogériám ki-
bővítése céljából. Házasság lehetsé-
ges. 48 éves, gyermektelen özvegy
vagyok. Leveleket fényképpel.
„Együttműködés” jeligére New-York
hirdetőbe, Erzsébet-krt 9.

Csinosnak mondott

25 éves intelligens urilány kizárólag
önálló iparoshoz vagy kereskedőhöz
26-tól 36-ig feleségül menne. Ho-
zomány: 5000 forint, butor és kelengye.
Jelige: „Orgonavágyás”.

Feleségül vennék

szerény igényű, házias, vallás-
szerető nő, 44 éves, orth. vi-
déki vagyok, jelenleg hűlközségi
alkalmazásban, iparengedélyem
és szobás, konyhás lakásom
van. „Vallásos” jeligére a ki-
adóba.

VIDÉKI, önálló kereskedő, 35 éves, keres

házasság céljából
házias, magas, karcsú lányt
28 éves korig. Fényképes vá-
laszt. „Newyork” jeligére a ki-
adóba kérek.

VALÓFÉLÉBEN LEVŐ 23 éves,
jömegjelenésű fiatalember ön-
álló lakással rendelkező hölgy-
gyel megismerkedne. Választ
„Házasság 23” jeligére a ki-
adóba kérek.

A KERESKEDELMi ELET
minden ágában jártas 26 éves
fiatalember
benősülne.

„Csak a fővárosban” jeligére
a kiadóba.

Saját házzal

és forgalmas üzlettel rendelkező jö-
megjelenésű vegyeskereskedő vagyok.
Feleséget keresek, egyszerű, jömeg-
jelenésű 26 évig. Részletes leírást
kérek „Pest megye” jeligére a ki-
adóba.

HARMINCNEGY éves, csinos-
nak mondott, egyedülmaradt

üzlettulajdonosnő

megértő 40-es úriemberrel
megismerkedne. „Üzletasszony”
jeligére a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Május 1, csütörtök: Ijjar 11,
péntek: 12, szombat: 13, vasár-
nap: 14, hétfő: 15, kedd: 16,
szerda: 17, csütörtök: 18.

Szombaton, május 3-án het-
szidra: Acháré-mausz-Kődausim,
hétfőra: Amos IX, 7—15.

IMAIIDÓK:

Ima- házak	Pén- tok		Szombat		Hétköz- nap	
	este	reggel	d e	d u	este	reggel
Dohány	1/28	7/15	10	8	8/45	7
Rumbach	3/48	7	10	8	8/45	7
Bethlen	3/48	7	10	7	8/45	7
Csáky	3/48	7	10	7	8/45	7
Dózsa	3/48	7	10	7	8/45	7
Nagyfuv.	3/48	8	—	7	8/45	7
Páva	3/48	9	—	7	8/45	7
Zugló	3/48	7	10	7	8/45	7
Fiúarvab.	1/28	7	10	7	8/45	7
Leányarv.	1/28	7	10	7	8/45	7

Péntek esti gyertyagyújtás:
7 óra 45 percek.

A budai istentiszteletek rend-
je. Május 2-án, pénteken este 7
órákor, május 3-án, szombaton
d. e. 1/11 órákor, a II., Toroc-
kó-u. 6/b. sz. alatti imaházban
szombaton reggel 1/9 órákor.
Istentiszteletek helye: III., Zsig-
mond-u. 49., XI., Bocskay-ut 37.,
II., Torockó-u. 6/b. és péntek
esténként II., Fő-u. 12. sz. alatt.

Óbudai templom: III., Zichy-
utca 9, péntek este 7 órákor,
szombat és ünnep d. e. 9 óra-
kor.

Megismerkedne

házasság céljából, teljesen egyedül-
maradt, jókellő, magas, intelligens
fakoreskedő és gazdálkodó,
márai üzemmél, saját házal és há-
tokkal, olyan 35—38 év körül, ki
mondottan csinos és jóalakú, egye-
dülálló, házi- és vendéglátás diszpozíció-
képes, jókedélyű asszonykával, aki
nemcsak nyáron, de télen is szívesen
léleklől kedveli a vidéki életet.
Cikritikája tudatában lévő hölgyek
részletes leveleit kérem teljes cím
megadásával, közvetítők nélkül.
„Pünkösdi várak” jeligére a ki-
adóba.

36 ÉVES, Pest területén jó állásban
lévő hűlközségi főllisztviselő nőstina.
Kimondottan csinos, intelligens, há-
zias hölgyek választás kérem 30-ig,
lehetőleg fényképpel, amit diszkrétan
mellé azonnal visszaküldök. Köny-
veléshez vagy zenéhez értők előny-
ben. „Pünkösdi róza” jeligére a
kiadóba.

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII., Sip-u. 12. — Telefon: 423-930.

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK
ORSZÁGOS IRODAJA

Felölös szerkesztő és felelős kiadó:
ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem ör-
zünk meg a visszaküldésükre
nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai mű-
tézett Rt. körforgópein.

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal